

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан: «Сыд фэдэрэ Іоф сыффежъагъэми, ар къыздэмышъуныр ныбжъи сшъхъэ къихъагъэп»

Непэ, бэдзэогуьм и 12-м, Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхъакіущынэ Аслъан ыныбжъ илээс 65-рэ хъугъэ. Ащ ехъулэу Тхъакіущынэ Аслъан зэдэгущыгъоу дэтшыгъэр ищылэныгъэ гъогу, идунзееплъыкІэ, ыгу ихъы-кІыхэрэм, цыф зэхэ-тыкІэхэм уасэу афишырэм нахъ афэгъэхъыгъэу гъэпсыгъэ.

— Аслъан Кытэ ыкъор, цыфхэм ящылэкІэ-псэукІэ нахъышъу шыгъэныр уипшъэрыл шъхалэу зэрэщытыр апэрэ мафэм кыщегъэ-жъагъэу кыхъогуэщы. Адыгэ Республикэм исоциальнэ-экономикэ изытет аужырэ уахътэм хахъо зэришыгъэр, бюджетер фэдищкІэ нахъы-

бэ зэрэхъугъэр а екІолІакІэу уилэм ыпккыкІыгъа? Непэрэ мафэм республикэм ис цыфхэм узэра-фэлажъэрэмкІэ узфэрэ-зэжъа?

— Тызфаер зэкІэ кыддэхъугъэу, ащ зи хэбгъэхъожъын имыщыкІагъэу сІореп, ар тэрэзеп, ау зыгорэхэри кыддэ-

хъугъэх, Іофыгъошъу горэхэри шІагъэу шылэх, ар шъыпкъэ. Шъори шъолъэгъу ыкІи ягу-гъуи мызэу, мытІоу къэшъу-шІэу хъугъэ республикэм хэ-хъоныгъэ зэришырэм фэгъэ-хыгъэу. Республикэ бюджетер фэдищкІэ нахъыбэ хъугъэмэ, ар зыпккыкІырэм сэ сиекІолІэ-кІэ къодыеп, командэу Адыге-им фэлажъэрэми, цыфэу шып-сэхуэрэми бэкІэ ялгытыгъ.

Инвестициехэр Адыгэ Рес-публикэм кыхалъхъанхэм фэшІ апэрэ мафэхэм къащегъэ-жъагъэу Іофышхо зэшІотхыгъ, непэ кызнэсыгъэми ар Іэпэ-дэлэл тшырэп. Предприятие пчъагъэ зыпккыкІэ идгъэуцожыгъ, кІэу кызэІузыхышъхэм Іэпы-Іэгъу тафэхъу. Ары пэлпчэ ІофшІэлпІэ чыплэхэм ахэхъо, хэбзэІахъэу къатырэри нахъы-бэ мэхъу. Ау тшІэгъахэм ренэу

тырыгушылэныр сэ къезгъэ-кІурэп ыкІи сшІотэрэзеп, ащ нахъышъу тапэ илэ Іофхэм тя-гупшысэмэ. Гъогухэм ягъэцэ-кІэжъыни, унэхэм яшІыни, нэмыкІэу зэшІотхыхэрэри зы-кІатшІэхэрэр зы: цыфхэм ящы-ІэкІэ-псэукІэ нахъышъу хъуным фэшІ. Джары анахъ пшъэрылэ шъхалэу мы сызылут ІэнатІэм шысиІэр.

(ІкІгъух я 2-рэ н. ит).

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Укызыхъугъэ мафэм фэшІ гуфэбэ-ныгъэ хэлъэу сыпфэгущІо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ Іэ-натІэ бгъэцакІэзэ социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэм шІуагъэу кытырэм зы-кыгъэІэтыгъэным, инвестициехэр нахъы-бэу кызфэгъэфедэгъэхэм, общественнэ-политикэ зыпкытыныгъэр регионим щыгъэпыгъэным япхыгъэ шыкІэ-амал-хэр къэгъотыгъэнхэм уилахъышхо хэ-ошІыхъэ.

Опытыхъоу уилэм, Іофэу узыфэгъэ-загъэм хэшІыкІ ин зэрэфыуилэм яшІуа-гъэкІэ республикэм ыпашъхъэ ит поли-тикэ ыкІи социальнэ-экономикэ пшъэ-рылхэр тапэкІи зэрэзэшІопхышъхэм сицыхъэ тель.

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор! Цыф лъэпккы зэфэшъхъафхэм къахэкІыгъэхъу Адыгеим шыпсэхуэрэм зэгурьІоныгъэ азыфагу илгынымкІэ, културэ зэфэшъхъафхэр зэрэгъэбаижъын-хэмкІэ тапэкІи гъэхъагъэхэр пшІынхъу, цыфхэм яфэшъошъ шылакІэ яІэнымкІэ амалхэр ябгъэгъотынхэ плъэкІэу бэрэ ушыІэнэу сыпфалэо!

О пшъхъэкІи, уигупсэхэмкІи псау-

ныгъэ пытэ, насып, шыІэкІэшІу шъуи-Іэнэу, дунаир мамырэу шъупсэунэу шъуфэсэІо!

Лыгъэныгъэ кыпфэзышІэу, Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ ЛыкІоу Къыблэ федеральнэ шъолъырымкІэ В. УСТИНОВ

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Илээс 65-рэ узэрэхъурэм фэшІ гуфэ-бэныгъэ хэлъэу сыпфэгущІо!

Псауныгъэ пытэ, насып, шыІэкІэшІу уилэнэу, Хэгъэгум ифедэ зыхэлэ Іофэу бгъэцакІэрэм гъэхъагъэхэр шыпшІынхъу пфэсэІо!

Московскэ хэкум и губернаторэу С.К. ШОЙГУ

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Укызыхъугъэ мафэм ехъулэу гуфэ-бэныгъэ хэлъэу сыпфэгущІо!

Лыгъэныгъэ зыфашырэ, опытыхъо зилэ пацэу узэрэщытэм елгытыгъэу Ады-гэ Республикэр нахъ зэтэгъэпсыхъагъэ хъуным пае бэ зэшІопхырэр.

Социальнэ-экономикэ шылакІэм илэ-ныкыо пстэуми хэхъоныгъэ ашІынымкІэ стратегическэ курсэу пхырыпщырэм амал

къеты Адыгэ Республикэм иэкономикэ нахъ пытэ хъунымкІэ, цыфхэм ящылэкІэ нахъышъу шыгъэнымкІэ. ПшъэдэкІыжъ ин зэрэпхырэр кыбгурыІозэ, гъэпсын ІофшІэныр тапэкІи лыбгъэжІотэнэу, цы-хъэшІэгъу цыфхэр уигъусэнхъу, уичы-плэгъухэм яфедэхэм якъэхъумэнкІэ пы-тагъэ пхэлъынэу пфэсэІо.

Сыгу кызделэу сыпфалэо псауныгъэ пытэ уилэнэу, Адыгэ Республикэмрэ Уры-сыемрэ яфедэ зыхэлэ ІофшІэнэу бгъэца-кІэрэм гъэхъагъэхэр шыпшІынхъу. О пшъхъэкІи, уиуагъокІи шІурэ насыпрэ шъуащымыкІэнэу шъуфэсэІо.

Лыгъэныгъэ кыпфэзышІэу, Кемеровскэ хэкум и губернаторэу А. ТУЛЕЕВ

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Илээс 65-рэ узэрэхъурэм фэшІ гуфэ-бэныгъэ хэлъэу сыпфэгущІо!

Научнэ-егъэджен, къэралыгъо ыкІи гъэІорышІэн ІофкІэ опытыхъоу уилэм, цыфыгъэ шэпхъэ дахэу пхэлъхэм апккыкІэу цыфхэм шъхъэІафэ кыпфа-шы, Адыгэ Республикэм социальнэ-эко-номикэ ыкІи културнэ хэхъоныгъэм яп-хыгъэ пшъэрылхъэу ыпашъхъэ итхэр непэ

нахъ шІуагъэ хэлъэу зэшІохыгъэнхэмкІэ а пстэуми яшІуагъэ къэкІо.

О пшъхъэкІи, кыпшэблэгъэ цыфхэм и сыпфалэо псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, шІоу шыІэр зэкІэ кыжъудэхъунэу, Адыгэ Республикэмрэ Урысыемрэ ащыпсэурэ пстэуми яфедэ зыхэлэ Іоф мыпсынкІэу ыкІи пшъэдэкІыжъ ин зыхэлъэу бгъэ-цакІэрэм гъэхъэгаІэхэр шыпшІынхъу!

Лыгъэныгъэ кыпфэзышІэу, Республикэу Башкортостан и Президентэу Р. ХАМИТОВ

Лыгъэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Укызыхъугъэ мафэм фэшІ гуфэбэ-ныгъэ хэлъэу сыпфэгущІо!

ІэпІэсэныгъэ инэу пхэлъыр, уицыфы-гъэ, гуэтыныгъэу уилэр республикэм ифе-дэхэм афэлажъэх. Къэралыгъо ІэнэтІэ иныр пІыгъэу Адыгэ Республикэм исо-циальнэ-экономикэ, иобщественнэ-поли-тикэ шылакІэ илэныкыо пстэуми хэ-хъоныгъэ яогъэшІы.

Сыгу кызделэу сыпфалэо псауныгъэ пытэ уилэнэу, унасыпышІонэу, гухэлъэу пшІыгъэ пстэури гъэхъагъэ хэлъэу пхы-рыпщынэу!

Лыгъэныгъэ кыпфэзышІэу, Тульскэ хэкум и губернаторэу В.С. ГРУЗДЕВ

ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан:

«Сыд фэдэрэ Иоф сыфежъагъэми, ар къыздэмышъуныр ныбжъи сшъхъэ къихъагъэп»

(Анэрэ нэклуб. кыщегъэжъэ).

— Цыфыр шылэныгъэ
гъогум рыкло зыхъуклэ,
бэ зэуалэрэр. О къума-
лыгъэ кыбдызезы-
хъэгъэ ныбджэгъухэр
уилэхэу кычлэкыгъа?

— Уапашъхъэ итмэ шлу дэдэ
уилэгъоу ылозэ, уаклэб кызы-
рэгъазэу анахъ дэу шылэр кы-
уилуалэ зыхъуклэ, ащ фэдэ цы-
фыр ныбджэгъуклэ плъытэн
плэкына? Шъэогъум зи мыхъун
кыуимышлэнэу, ащ цыхъэ фэ-
пшып фаеу зылыгъэхэрэр хэ-
укохъу кысыщэхъу, сыда пло-
мэ ащ фэдэхэри мымаклэу кы-
хэкы. Ахэм икыу фэдизуу кы-
гурылорэп Иофым изытет шып-
ккъэ. Ар сзыгъалорэр зигугъу
кысшыгъэ цыфмэ афэдэхэр бэ-
рэ сапэ кыккхъу хъугъэш ары.
Ахэр цыф тхымаккхъу, кло-
члэджэху сэлъытэ. Ахэм афэдэ-
хэр, шыпккэр площтмэ, сыгуи
тефэхэрэп. Сэрымэ, ныбджэгъум
сыгу илъыр, дэгъуми дэйми,
заккхъу еслюшт, ыккыккэ сыубэу
сыхэтэштэп. Ар ныбджэгъум
кыбдызэрехъэр къумалыгъэ
зы лъэныкыоу шыт, ау мылщ джы-
ри нахъ тхымаккхъу кы-
ккхъу мэхъу. Кыбготэу,
уигъусэу пшлэшызэ, мыхъун-
хэр кыуишлэху, уигъапцлэу
регъажэ, шъэфэу хытыур пфе-
хы, тлэккы-тлэккыу нягъэ кы-
зэрэуигъэкышт шыккхъу лъэхъу.
Ахэм сэ сапэуцужырэп, ежхэр
кызырэдзеккхъуагъэхэм фэдэуи
садзэккхъырэп, кысашлагъэр
яшлэжыныуи ныбжъи сыгу кы-
хъэрэп, Тхъэр афсэгъазэ.

— Адэ, ныбджэгъу
шыпккэхэр уилэхэба?
Ягъэ кыуамыгъэккхъу,
ары паклошъ, кыбгот-
хэу, зыщыуищыккхъу-
хэм уигъусэхэу, уиккы-
ни уихъари кыбда-
гощэу?

— Сиэх ащ фэдэхэр. Кызырэр-
пугагъэу, ежхэри сэри шылэны-
гъэм кыбтфыхъырэ кыныгъоохэ-
ми, кыбтпигъохырэ хъяр-гушло-
гъо Иофхэми тызэгъусэу тапкы-
рэккы. Ахэр сэгъэлъапцхъ.

— Цыфыбэ кыуоуалэ
лэпылэгъу ящыккхъу,
ащ изакъоп, ягупшысэ-
хэмккэ кыбдэгъуащэхэ
ашлоигъоуи кыхэккы,
гъэхъагъэ уилэмэ, кып-
фэгушлэхэуи мэхъу. Сыд
фэдэ зэфыщытыныгъа
ахэм адыуилэр?

— Шылэныгъэм чыплэу ши-
убытырэм емылгытыгъэу, ыгуккэ
кыабзэу саджэ цыфыр кыкло-
мэ, ар кызырэрэфэгумэккхъуэр
зэхасшлэмэ, сыда ащ нахъ лъа-
плэу хъужырэп, ащ нахъ тхы-
агъоу шылэр?! Гъэхъагъэ горэ
уилэмэ, кыпплэгъэ цыфыр
кыпфэгушло ыккы кыбдэгъу-
шло зыхъуккэ, угуи ккелэты. Ау
гушлорэм фэдэу зызышлэхэрэри
зэрэщылэр шъэфэп. Сищылэ-
ныгъэ сэ кыщысккхъу гъогум
елытыгъэу угушылэн хъумэ,

Тхыаккхъуи Аслъан бэдзэогъум и 12-м,
1947-рэ илэсым Красногвардейскэ рай-
оным ит къуаджэу Уланэ кыщыкхъуэ.
Къоджэ еджанлэр кызыгъу ужым Адыгэ
къэралыгъо клэлэгъэджэ институтым
члэхъагъ ыккы 1970-рэ илэсым — фи-
лологиемккэ, 1977-рэ илэсым физиче-
скэ плуныгъэмккэ факультетхэр кыу-
хыгъэх.

1971-рэ илэсым кыщегъэжъагъэу
1983-рэ илэсым нэс физическэ культу-
рэм спортхэр яхыгъэ Иофшлэлэхэм алу-
тыгъ. Сэнэхъат зэфышъафхэр зыщызэ-
рагъэгъотыр ящэнэрэ училищым идирек-
торэу, гурыт ыккы хъушъафкыгъэ гъэ-
сэныгъэм хэкумккэ ипащэу лэжъагъэ.

1993-рэ илэсым Мыеккхъонэ къэралы-
гъо технологическэ институтыр ыгъэ-
псыгъ ыккы ащ ипащэ хъугъэ. Нэужым ар
университет ышлэжыны ылэккыгъ. Тхы-
аккхъуи Аслъан социологие шлэныгъэхэм-
ккэ доктор, научнэ Иофшлэгъишъэм ехъу
кыхыуитыгъ.

Мыеккхъонэ къэлэ Советым, нэужым
мызэу, мытлоу Адыгэ Къэралыгъо Сове-

тым — Хасэм ядепутатэу хадзыгъ, ко-
митетхэм Иоф ащишлагъ.

2006-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 13-м
УФ-м и Президент кызырэгъэлэгъа-
гъэм елытыгъэу, Адыгеим и Парламент
Адыгэ Республикэм и Президент Инатлэ
лугъахъэ. Иккыгъэ илэсым итыгъэгъэзэ
мазэ Тхыаккхъуи Аслъан икандида-
турэ УФ-м и Президент ятлонэрэу Къэ-
ралыгъо Советым — Хасэм кыххелъхъэ
ыккы здырагъаитэу ар АР-м и Лышхъэу
агъэнафэ. Мы илэсым, цылэ мазэм и
13-м, официалнэу ар АР-м и Лышхъэу
Инатлэ лухъагъ.

Тхыаккхъуи Аслъан къэралыгъо тын
лэплэхэр кыфагъэишъагъэх. Ахэм
ащищых ордэнэу «Къэралыгъом ыпа-
шхъэ гъэхъагъэу щырилэхэм анае» зы-
филлоу яплэнэрэ степенъ зилэр, Зэккхъо-
ныгъэм иорден, АР-м ианахъ тын лэплэу,
медалэу «Адыгеим и Шытхъузахъ» зы-
филлорэр ыккы нэмыккыбэхэр.

Тхыаккхъуи Аслъан унагъо ил. Ишхъэ-
гъусэу Тхыаккхъуи Людмилэрэ ежырэу
зы клэлэ зэданлугъ.

слэ сызытеуцагъэм кыщегъэ-
жъагъэу цыфхэм сишлугъэ яз-
гъэккыгъэ кысхыгъ. Сфэшлэщыр
зэккэ сшлагъэ ыккы с кызыгу-
рэлэ цыфхэр бгъэделэн зэрэмы-
лэккыштыр, ахэм зэккэ алъэгъу,
зэккэми ащыгъуазэх. Зыгорэ
кысыщыгъэу саджэ кыккхъуа-
гъэу, сишлэпэгъу кыжэу шыт-
мэ, сыда сызккыдэмылэпылэ-
щтыр? Зэшлэ горэхэр силэ
зыхъугъэм кыщегъэжъагъэу
цыфхэм зэ нэмылэми затеслэ-
тыккыгъэп, анахъ лъагъэ сыхъу-
гъэу зыслытагъэп. Ары паклошъ,
ящылэккэ нахъышлэу зэрэсшлэ-
щтым сыпылтызэ кысхыгъ.

— Шыпккэ, узэрэ Лы-
шхъэм пае захэмэ-
ушъафкыккхъу цыфхэм
уахэт, ахэм яккыни
яхъари адэогощы, ар
зэккэми алъэгъу. Ау уз-
хэтхэу, зыпэ уитхэм шэн
дэгъоу ыккы дэуу кыуа-
лэгъулэхэрэр шхъэ-
ихыгъэу кыуаюшъуа?

— Сэ хэти кылорэм седэлу.
«Сшынахыккы» е «сшынахыккы»
ылозэ, цыфым зыккысфигъазэу
кызыдэгъушлэмэ, «мы Иофыр
тлэккы тэрэзыло хъугъэп, уналэ
нахъ тебдзагъэм дэгъугъэ» кы-
силомэ сигопэшт ыккы кылуа-
гъэм шыпккхъу хэлъыр кы-
хэгъэщынышъ, ар нахъ тэрэзмэ,
арэуштэу сыпсэушт. Шэн дэгъоу
ыккы дэуу кысальэгъулэхэрэр
шхъэхыгъэу кысэзылохэрэр
щылэх, ау нахъыбэм ар зыха-
ушъэфжы. Адыгеим ичылплэ
горэм кызырэккыштым фэгъэхы-
гъэ кыбарыр пэшлорыгъэшъу
заралоккэ, уцыри псынклэу ауп-
ккэ, кысштыгъушт цыфхэри
кыагъэхызырхы. Псэуплэм тызы-
нэсккэ, джэгущо тфызэхашъэ,
хылыгъур кытпагъохызы кыт-
пэгъоккы. Район ыккы чыплэ
псэуплэ администрациехэм япа-

щэхэм ясуагъ нахъыбэрэ ащ фэ-
дэ Иофтхъабзэхэр зэхамыщэ-
жыныхъу. Сэ чылэм сызккыкло-
рэр ащ шыпсэуэхэрэм ящылэккэ
зэгъэшлэнэу, тызэгъусэу гумэ-
кыгъохэм ядэгъэзыжыны тызэ-
дэуэснэу ары нахъ, ащ шытхъур
щысфалоним е сыккышхъэ-
клэным паеп. Зэккэми тызэфэд,
зэккэми къэралыгъом тыфэлажэ,
тиреспубликэ изытет нахъышлэу
зэрэтышлэщтым тыфэбанэ. Арышъ,
ар чыплэ тхымаккхъэм кыагуры-
лонэу сыфай. Ошлэ-дэмышлэу,
маккэ ятымыгъэлэу кыуаджэхэм
тыздахъэккэ кылагъо, гушылэ-
м пае, джа уцыри зэрэмыуп-
ккхъэр, гъэхъазырыгъэ цыфхэ-
ри зэрэщымылэхэр. Джащ дэ-
жымы кыалорэр ары сэ нахъ
сшлэш хъурэр, шхъэхыгъэу
кылуагъэу слыгъэрэр. Джащ
фэдэ зэлуккэ кыккылэгъэ цыф-
хэм ягуккыахэм защысэгъэгъо-
зэшъу ыккы унэшъо гъэнэфагъэ-
хэри сшлэныхъэ сэлэккы.

— Улэпэ къоджэ еджа-
плэм, нэужым Мыеккхъонэ
клэлэгъэджэ институ-
тым кыащыбедджагъэу,
уиныбджэгъоу Ожэ Ас-
кэрбий итхыгъэхэм
ащыщ хэтыгъ Адыгеим и
Лышхъэу ухъугъэу кы-
зэралэгъужыщтыр
еплогъагъэу. А лъэхъа-
ным уигухэлхэр кыб-
дэхъунхэр Аскэрбий
ышлэш хъугъагъэп, ау
чыжъэу узэрэплэрэр
ыгъэшлэгъогагъэу ары
кызырритхыжыгъэр.
Пшъэрылшышхорэр зы-
фзышлэжырэ цыфмэ
уащыщэу ары ащ сзы-
рэгъэгупшысагъэр.
Арэуштэу ушыта? Етла-
нэ, пшъэрылэу зыфэб-
гъэуцужыгъэхэр зэккэ
кыбдэхъугъэхэ?

— Сыд фэдэрэ Иоф сыфежъа-
гъэми, ар кызыдэмышъуныр ныб-
жъи сшхъэ кыхыагъэп. Тхъэр
сишлэпэгъоу, сэри амалэу силэр
зэккэ есхыплэзэ, тыдэ сызыщэ-
ли, сыд фэдэ Иофшлэлэ сызылоти
сылэжыагъ. Аскэрбий, шыпккэ,
еслогъагъ арэуштэу, сэ сшлэш
хъуштыгъэ а лъэхъанэми лы-
шхъэу сызэрэхъуштыр. Ащы-
гъум джыри кызыгурылуагъэу
щытыгъэп сэ хэгъэу зэхэлъы-
ккхъэр, ау цыфхэм ккын зэралэгъ-
гъурэр, зэфэмыдэныгъэ зэралэр,
хэбзэгъэуцугъэу щылэхэр икыоу
зэрамыгъфедэшъурэр зэхасшлэ-
щтыгъэ. Сыфэягъ ахэм сишлэу-
гъэ язгъэккыныу. Сиаккыларэ
склуачлэрэ зыпкы иуцохэу, нахъ
амалышхорэр сиэхэ хъумэ, а гу-
хэлъышхори кызыдэхъун зэри-
лэккыштыр сыгуккэ сшлэщты-
гъэ. Арын пае непэ зырэыт чы-
плэм сызыккытыри. Сэ сшлэ дэ-
гъоу хэти игухэлъ кыдэхъун
зэралэккыштыр, кыбзэгъэ хэ-
лэу, ыгу зэлухыгъэу, Иофэу
ыгъэацлэрэм фэшъыпккэмэ. Ау
Иофым уфемыжъэзэ угу клодэу,
плэхэр епллэпщэхыжы зыхъуккэ,
зы чыплэм уиккыккыштытэп.

Спорт Иофмэ сапылты зэхъум,
илъэс ккэс спартакиадэмэ те-
ккыныгъэ кыащыдэхыштыгъэ.
Хъуажэ Мэдждэ чемпионхэр
ыгъэхъазырынхэм фэшл лэпылэ-
гъоу ищыккхъу эдгъэгъоты-
щтыгъэ. Владимир Овчиннико-
вым боксерхэр зыщыгъэхъазы-
рышт спортзалыр фэтшыгъагъ,
джы кызынэсыгъэми клэлэцкы-
ккхъэр ащ щегъасэх. А уахътэм
бэдэдэ сшлэу слыгъэщтыгъэми,
тэ, зэшъэогъухэмккэ, Иофшлэ-
ным зиуахътэ нахъыбэу тезыгъэ-
ккыащыгъэ ныбджэгъу шлагъо
тилагъ, ар дунаим ехыжыгъ,
Тхъэм джэнэтыр кырет, Хъанэ-
хъу Адам арыгъэ. Ащ епхыгъэу
зы гуккэккыжъэ ккэсшлэгъэ
сшлэишъу. Профсоюзхэм я Унэ

сыккычлэкыгъэу сыштытэ, Ада-
мэ гулапэзэ сапэ кыфагъ. А лъэ-
хъаным ар музыкальнэ учили-
щым ипэщагъ. «Адам, неущ
тыгъаку хылушъом, тлэккы
зыккэдгъэпсккыны, зыдгъэпсэ-
фын!», — еслуагъ шъэогъум.
Адамэ кызылуишхъоти, «Некогда,
о чем ты говоришь? Сэ сызхэ-
тыр пшлэрэп о», — ылуи елэ-
ккыны Иофшлэжыгъагъ. «Арэп,
уахътэ имылэжъэу сыда мыш
ккхъуллэгъагъ?» слогъагъэ. Ау
нэужым, училищым ипащэу
сызэгъэнафэм, Адамэ «зыхэтэу»
зыфиллэщтыгъэр кызыгурыло-
жыгъэ. Иоф мин пчыагъ кыккы-
ккыгъагъэр, зэшлэхыгъэн фэ-
гъэр, шыпккэ, непэ кызынэсы-
гъэми а охътэ имыккыум тыхэт.

Пшъэрылшышхорэр зыфэгъэ-
уцужыщтыгъэми сшлэрэп, ау
сызэгъыплэгъэ кыулыккышлэлэ-
хэр зэккэ зэтэгъэпсыккыагъэх.
Гушылэм пае, зы егъэжыагъэ зымы-
лэгъэ Иофыгъом сыпыхыи, охъ-
тэ клэккы кыккылоцл институтыр
тшлэгъэ. Къэралыгъо Советым
— Хасэм идепутатэу сызыщэты-
ми, комитетхэм сазыщэлажъэми
Правительствэм илофшлэлэ зы-
фэдэр кызыгурылуагъ, хэбзэгъэ-
уцугъэ дэгъухэр зэрэтищыккы-
агъэхэр зэхэсшлагъ, республикэ
бюджетхэр федеральнэ гупчэм
кытлупшырэ мылгъоумрэ зэхэб-
гъэхъожымы, цыфхэм гумэккы
ямылэу псэунхэу пшлэны зэрэ-
плэккыштыр, дахэу, зыфэлэжъэ-
жышхъуагъэу, кыагъахъэрэр афи-
ккыоу зэрэбгъэпсышъуштыр
сшлэш хъугъагъэ. Ары тызы-
факлорэри.

— Иофшлэн ужым уизы-
гъэпсэфыгъо уахътэ сы-
дэуштэу бгъаклора,
сыда нахъ пшлогъэшлэ-
гъонэу узпылър?

— Иофэу дгъэацлэрэр хылыгъэ,
ккылабэ тлэхы. Упшгыгъэу узы-
ккыжырэп, рэхъатныгъэм нахъ
узфэккыудыи. Телевизорыр хэб-
гъэнагъэми, зы каналымккэ —
наркоманхэр, адэрэмккэ — зоо-
банэхэр, тхымаккылагъо щэхъу
кыыгъэлъагъорэп. Ащ фэшл
тхылэджэныр нахъ кыххэсэхы.
Тхылыр дэгъу зыхъуккэ, сыгу-
шлэзэ седжэ. Мары Хъутыжъ
Аслъанбий быслымын диным
фэгъэхыгъэ тхылыгъэу кыдыгъэ-
ккыгъэм (истолышхъэ телъ —
Д. Т.) сшлогъэшлэгъонэу седжэ,
дэхэккыау тхыгъэ. Лъэсккыныри
сиклас, пчыхъэрэ шагум сыдэ-
ккышъ, ккэсэккылэхъ.

— Аслъан Кытэ ыккыор,
уимэфэккы мафэ сыдэу-
штэу хэбгъэунафы-
ккышты?

— Илэс шъэныккыоу сызэхъу-
ми, тлэккышми симэфэккы хэз-
гъэунафыккыныу хъугъэп. Кыс-
пблэгъэ цыфхэм ядунай ахъо-
жыгъэу тефэгъагъ. Джы Тхъэм
ыломэ, зэккэ рэхъатэу, гумэккы
тымылэу хъумэ, цыфхэр езгъэблэ-
гъэщтых. Тыдэ шыплэгъуштых
узфэрэзэ цыфхэр ащ фэдэ го-
рэм шызэхэмышхъэхэмэ? Арышъ,
сыфай ахэм тхыащыгъэпсэу
яслонэу, зэрэзгъэлъаплэхэрэр
зэхызгъэшлэнэу.

— Тхыауегъэпсэу, Ас-
лъан Кытэ ыккыор, уахъ-
тэ кыфтыхэхъа гы-
щылэгъу уккызырэтфэ-
хъугъэм фэшл. Уигухэлъ-
хэр кыбдэхъухъу,
псауныгъэ пытэ уилэу
Тхъэм бэрэ ущегай.
Уимэфэккы мафи дахэу
хэбгъэунафыккыныу,
узэрэфау хъунэу сы-
пфэлъало!

— Тхыауегъэпсэу.

ДЭРБЭ Тимур.

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-
хыгъэх.

Сомэ миллиарди 4,8-рэ къаратышт

Блэкыгъэ мафэхэм Президенту В. Путинр Краснодар краим къэбыби, ошхышхоу къыщещыгъэм цыфхэм къафыхыгъэ гумэкыгъо-тхамыклагъохэр ышхыккэ зэригъэлъэгъугъэх.

Псым хэклодагъэхэм япчагъэ хэхь, зиунэ къызэхэ-

пагъэхэр, зипсэуалъэхэм къа-кэуагъэхэр, зихатэ, зыхайуаныхыгъэхэр бэ мэхьух. Псэуплэ зимыгъэхэр еджаплэхэм, клэлэцлыкыгъэ ыгъыплэхэм арысыгъох, нэмыкк чыплэхэм ачагъэхэри щыфх.

УФ-м и Правительство Краснодар краим къыщыху-

гъэ тхамыклагъом хэклодагъэхэмрэ зиунэхэр фыкыуагъэхэмрэ ахыщэ Іэпылэгъу зэралкэханэу федеральнэ бюджетым щыщэу сомэ миллиарди 4,8-рэ къызэрэхагъэкырэм фэгъэхыгъэ унашъо ышыгъ. Ащ ехыплэгъэ къэбары ИТАР-ТАСС-м блыпэ мафэм къытыгъ.

Премьер-министру Дмитрий Медведевым псым къызыдихыгъэ къыныгъохэм ядэгъэ зыжынккэ министрэхэм я Кабинет хэтхэм зэдгъушылэгъу адырилагъ. Краснодар краим щыщхэу зиунэхэр псым къызэхыгъэуагъэхэм чыплэр къэмысызэ унаккэхэр афшыхыжыгъэн зэрэфаер къылуагъ.

Ахыщэ Іэпылэгъу цыфхэм нахь псынклэу алкэханым илоф зэрэклорэм прокуратурэм илофышлэхэр лыплъэщтых.

(Тикорр.).

ІЭПЫЛЭГЪУ АФЭХЪУХ

Краснодар краим тхамыклагъоу къыщыхыгъэр гукъэошхо цыфхэм ащыхыгъ. Гужэжыгъу ифагъэхэм адэпелэнхэм пае тикъэралыгъо ишъолъыр зэфэшхыафхэм мы уахытэм шлушлэ Іэпылэгъу Іофыгъохэр ащызэхашх.

Адыгэ Республикэм ныбжыккэ Іофхэмккэ и Комитетрэ УФ-м и партнеу «Единэ Россия» и «Ныбжыккэ Гвардиеу» Адыгэ Республикэм щыІэмрэ шлушлэ Іэпылэгъум иккэахы. «Ныбжыккэ Гвардиеу» ипащэу Гошккэ Анжелэ къызэрэтилуагъэмккэ, псым зэрар зэрихыгъэ цыфхэм апае бэдзэогъум и 9-м къыщыублагъэу и 13-м нэс Мыекыуапэ шхыныгъохэр, щыгъынхэр ныбжыккэхэм щаугъошхытх. Шхыадж

фэлъэкыштым тетэу ахэм Іэпылэгъу афэхунхэм фэшл шлушлэ тынхэр къырахыплэнхэ алъэкышх. Нэужым ахэр чыплэ къын ифэгъэ цыфхэм алэ-клагъэхашхытх. Зэхэахыгъэхэм тызэрэагъэгъэзагъэмккэ, Іы-

хыплэхэм нахыбэу щыгъынхэр ары цыфхэм къарахыплэнхэр.

ШХОНЧЫБЭШЛЭ Рузан.
Сурэтым итыр: **шлушлэ Іэпылэгъоу Мыекыуапэ щызэхашагъэм хэлажыгъэхэр.**

ТЭХЪУТЭМЫКЪОЕ РАЙОНЫМ КЪЫРАТХЫКЫХЭРЭР

Псыхэхъаныр щынагъо хъугъэ

Бэмышлэу район администрацием зэлуклэгъу игъэклотыгъэ щыкыуагъ. Ащ хэлэжыагъэх къоджэ ыккэ поселкэ псэуплэхэм япащэхэр, депутатхэр, общественнэ Іофышлэхэр, СМИ-хэм ялыккэхэр. Іофыгъоу зытегушылагъэхэм анахь мэхъанэ зилэу ахыгъэхэм ащыц псыхэхъаным епхыгъэр.

Гэмафэм иятлонэрэ мазэ маккэ. Мафэхэр фабэх, ныбжыккэхэм языгъэпсэфыгъо уахытэ псыхы Іушхыгъом ачагъаккэ ашлэгъу. Тхыагъоба мэфэ жьоркъым псыхыгъом ухыгъаныр. Ары шхыае, псыхэхъаным тхамыклагъохэр къызыдихыгъэхэу мэхь. Арышх, узхыгъашх псыхыгъор дэгъоу шлэн, усакыгъан фае.

— Тирайон псыутлэхэр, псыхураехэр, псыубытыплэхэр, хъоухэр, пынджым иккэ-

гъэккыгъан пае ашыгъэ каналхэр бэу итых, — ылуагъ ошлэ-дэмышлэу къэхурэ тхамыклагъом ядэгъэзыжынккэ администрацием и Комитет ипащэу Гусэрыккэ Пшымафэ. — Арышх, анахыу ныбжыккэхэр лъэшэу зыфэсакыжыгъынхэ фае. Узыщыфэе чыплэм псым ушыгъэхъанэу щытэп. Гэпсэ-кыплэу гъэнэфагъэхэм трафаретхэр ялулгыгъэх «Псым ухахы хышх» е «Зыгъэпсэпкыпл» ылоу. Ахэм афэдэхэр зылуыт чыплэхэм псым щыхахыгъэхэрэм

тазыр атыралъхыашх.

Пшымафэ къызэрилуагъэмккэ, псыутлэхэм, хъоухэм, темэнхэм япсыхэм ухахыгъэ хышхтэп. Псым клорэ клэлэцлыккэхэм ныр е тыр гъусэу ялэн фае. Псыхэр шлои хыгъэх, уз зэфэшхыафхэр къахэпхынхэккэ щынагъо. Зэрэмыдалохэрэм къыхэккыккэ, районым ипсэуплэхэм ащыщхэм адэсыгъэ клэлэцлыккэхэу ыккэ зыныбжыккыгъэхэу псым нэбгырибл ытхылагъ.

ХЪУШТ Шэбан.

Москва ригъэблэгъагъэх

Шэн-хабзэ хыгъэу, мы аужырэ илээсхэм Федерациемккэ Советым АР-м ыцлэккэ хэтым республикэм щыц клэлэеджаккэхэр Москва регъэблагъэх.

Ащ фэдэу мы мафэхэм республикэм иккэлэеджаккэхэу еджэнымккэ гъэхыагъэхэр зышыгъэхэр имылыкккэ Москва ыцлэккэ ыккэ Федерациемккэ Советым илофшлэккэ къаригъэлъэгъушх, Москва къаригъэлъэгъушх республикэм ихэбзэгъэуцу орган ыцлэккэ Іы-ккэу Федерациемккэ Советым щыІэу Хъопсэрыккэ Мурат.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэккэ и Министерствэ къызэрэщыта-луагъэмккэ, зэккэмаккэ клэлэеджэккэ 15 Москва клэшт. Ахэр зышлэ шлэгъошлэхэу, еджэнымккэ къахыгъэхэу, олимпиадэхэм

ыккэ нэмыккэ зэнэкъоккэхэм ащытеккэ гъэхэу клэлэеджаккэхэр. Республикэм ирайон пэпчэ зы нэбгырэ къырашхыт, Мыекыуапэ анахь баІоу къышыхыгъэх.

Агъэккэштхэм ащыщых Мыекыуапэ лицееу N 35-мккэ — Афэшлэжы Роберт, Адыгэккэалэ игурыт еджаплэу N 1-м щыщэу Къэдэ Анжелэ, Мыекыуапэ гимназиеу N 22-мккэ — Елизавета Кузнецовар, Шэуджэн районымккэ гурыт еджаплэу N 1-м иккэлэеджаккэу Къонэ Артур ыккэ нэмыккэхэр.

СИХЪУ Гошцагъу.

Машлор щынэгъошху

Машлор къыхыгъэр шлуагъэр цыфхэм бэшлагъэ зызэхышлагъэр, джащ фэдэккэбз, тхамыклагъоу ащ къыздыхыгъан ыгъэ-кышхыгъэр ешлэ. Іофыр ащ тетэу, машлор фэсакыгъан фаеу зэрэщытыр цыфхэм щыгъушхэу уахытэ къыхыккы. Нэужым ащ къыккэлыккэхэр тхамыклагъу.

Мыщккэ щысэу къэпхыгъан плъэккышхыгъэр бэ. Пчыхыгъэхыгъэ зыгъэхыккыгъэу лъыр унэм къыккэ, хэтэ лъэныккэ плъагъэ. Тэккэ шлагъэ унэгъо хатэр замылэжыгъэр, уцыжыгъэмккэ зэхэккыгъагъ. Игъо шыпкы хатэр уккэбзыхыгъэным. Шуани нэмыккэ ишыккэагъэп, сырныч налэм Іофыр зышлуишхыт. Къын лые хэт ишыккэагъ? Уц гъуыгъэм клыгъэнагъ, дэгъоу мэсты. Шы-лоу къыуцугъэм псынклэу агурылуи, тучан лъэныккэ зэрэагъэх. Мэшлор хыуи, къахы-рым клэнагъ, мэккэу тэккэу ыгъо-игъэри, нэмыккэхэри стыгъэх.

Джары сакыныгъэ зыхымы-лым, машлор рыджыгъэрэм къе-хылулэрэр, члэнэгъэхэу зэри-шлэрэр зымы гурыбгъэложыгъану ишыккэагъэп. Мыгъэ бэрэ огъу-гъэ, мафэхэр фэбэ дэдагъэх. Тэ-

хыгъэмыккэе районым уцугъэ 14 машлор къыщыцэккэблагъэх, нэбгыриц ахэм ахэккэагъ.

Ошлэ-дэмышлэу къэхурэ тхамыклагъом ядэгъэзыжыгъан пылэ район Іофшлэпэм зи къы-тенэрэп: радиомккэ, телевиде-ниемккэ къэтынхэр зэхэцх, гъэ-зетым статьяхэр къышыхыгъэх. Мыгъэ фэдэ огъушхом машлор шыгъэныр зэрэщынагъор цыф-хэм агуригъало шлоишху.

Мэшлорэккэс машинитлу районым итыр: зыр Тэхутэ-мыккыуае, адрэр Инэм адэтых. Районым анахь пэлудзыгъэхэр шапсыгъэ къуаджэхэр арых. Псэйтуккэ Тэхутэмыккыуаерэ азыфагу километрэ 45-рэ фэдиз илэ. Машинэр зы псэуплэм къы-ккэу адрэм оккэфэ машлор зы-къызышхыгъэхэм илоф ыухышх.

Районым ипащэ зэлуккэу къызэрэщылуагъэмккэ, поселкэу Яблоневскэмрэ къуаджэу Афып-сыпэрэ мэшлорэккэс командэ-хэр ащызэхашхытх. Джащы-гъум а Іофыгъомккэ шыккэагъэ-хэр дэгъэзыжыгъэхэу хышх. Ащ емылгыгъэу еж цыфхэри зы-фэсакыжыгъынхэ фае.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм и Лышхыгъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэккышхо ащыхыгъоу афэтхыау-сыхэх Адыгэ Республикэм Іофшлэнырмэ социальнэ хэхь-ныгъэмрэккэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу цытыгъэ Лъэпцлэрыккэу Алыгъ Ахъмэд ыккэ ишхыгъэу ыккэ филологие шлэны-гъэхэмккэ докторэу, профессорэу, гуманитар ушэтынхэм апылэ Адыгэ республикэ институтэу Т. М. Ккэрашхэм ыцлэккэ щы-тым литературэмккэ иотдел ипащэу Шэшлэ Шамсэт Ерстэм ыпхыгъом ышыпхыу дунаим зэрехыжыгъэм фэшл.

Гуманитар ушэтынхэмккэ Адыгэ Республикэм институтэу Ккэрашхэм Тембоот ыцлэккэ щытым гухэккышхо щыхыгъу инсти-тутым илофышлэхэу экономикэмккэ отделым ипащэу Лъэп-цлэрыккэу Мурат Алыгъ ыккэ янэу ыккэ литературэмккэ отде-лым ипащэу Шэшлэ Шамсэт Ерстэм ыпхыгъом ышыпхыгъоу Лъэпцлэрыккэу Марыет игъонэмысэу идунай зэрихыжыгъыгъэр. Институтым илофышлэхэр щымылэжыгъом игупсэхэмрэ ила-хыккэхэмрэ афэтхыаусыхэх, уккыпкэ мафэ афэхыгъану афэлъаІох.

Адыгэ Республикэм икомполиторхэм я Союз лъэшэу гухэккэ щыхыгъоу фэтхыаусыхэх Адыгеим и Къэралыгъо орэдло-къэшхоІо ансамблэу «Ислыамыем» ихудожественнэ пашэу, зэльашлэрэ композиторэу Нэхэе Аслыан ышхыгъыгъоу Къамболэт идунай зэ-рихыжыгъэм фэшл. Щымылэжыгъом илахыгъэхэм яккыгъан адегошхы.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо лъэпкэ орэдло-къэшхоІо ансамблэу «Ислыамыем» гухэккэ ин щыхыгъоу фэтхыаусыхэх купым идиректорэу, ихудожественнэ пашэу, Урысыем инароднэ арти-стэу, композиторэу Нэхэе Аслыан ышхыгъыгъом фэшл. Дунаим ехыжыгъом игупсэхэм къыныр адэтэгошхы, уккыпкэ мафэ афэхыгъану тафэлъаІо.

1930-рэ илээсым къэхуыгъэ Нэхэ Юсыф Теуцожь районым ит къуаджэу Пэнэжыкыуае илээс 60 шыпсэугъ. Ар къызытхэмытыжыыр шуклае шлагъэми, зэкӀэ зышӀэщтыгъэхэм, ныбджэгъоу илагъэхэм, длажэщтыгъэхэм бэрэ агу шукӀэ къэкӀыжы. ЦыфышӀугъ, шыпкыагъэ хэлъыгъ, бэрэчэтыгъ. НыбжыкӀэ дэдэу ИофшӀэныр ригъэжыгъагъ, зэрэлажэзэ Москoвскэ сатыушӀ институтыр къыухыгъагъ. Райзотконторэм ибухгалтерыгъ, партием ирайком щылэжыагъ, ВЛКСМ-м ирайком иапэрэ секретарыгъ, профсоюзхэм ярайкомрэ районым исельпорэ ятхьамэтагъ, совхоз иным иди-ректор игодзагъ.

Ащ фэдиз ИофшӀагъэ зыгъэцӀэгъэ, зыщытхуэ зыгъэлогъэ Нэхэ Юсыф гъэхьагъэу илэхэм акыгъоу ащызымыгъэгъушӀэн унэгъо дахи къыгъэнагъ. Ащ апэу къыхуыгъэ Сэрэ Кубан-

шэу фэблэрэ кӀалэм фэшхьаф чыплӀэ къырапэсыгъ: а трест дэдэм псэолъэшӀ материалы-кӀэхэмрэ конструкциякӀэхэмрэ агъэфедэхуэ гъэпсыгъэным фэгъэзэгъэ отделэу илэм иинженер шхьаӀэу агъэнэфагъ. Илээсикъ а ИофшӀэныр ыгъэцӀэ-кӀагъэу зыщылэжыэрэ трестым и ПМК-3-м ицехуэ силикальцид-нэ пкыгъэхэр къыщагъэхьазырынхуэ Мыекъопэ районым ит поселкэу Каменноостекэм щагъэпсырэм прораб ыкӀи пачэ фэхуэ. Джаузэ ИофшӀэгъу илээси 9-м кӀалэр гъэшӀэ ыкӀи пэщэ гъогум анахь къышыхэ-щыщтым ыкӀи шӀуагъэу хэлъыр анахьышӀоу къызыщылэ-гъон ылъэкӀыщтым — зыщылэжыэрэ трестым и МПМК-у «Краснодарская-3» зыфиорэм ипачэ ипшӀэрылхэр ыгъэцӀэ-кӀэнхуэ игъо къыфалъэгъу. Ар зыхьурэр 1988-рэ илээсым игъэтхэпэ маз. Ащ къыкӀэлъэгъо а илээс дэдэм ибэдзэогъу

къалэу Краснодар ыкӀи краим Нэхэер зипащэхэм псэолъэ зэфэшхьафэми игугъу къэтшӀын. Къалэм щашыгъэх кӀэлэцӀыкӀу реабилитационнэ гупчэу «Дубрава» зыфиорэм иадминистративнэ-бытовой ыкӀи илээплэ корпусхэр, котельнэр, укьэбзэкӀо псэуалъэхэр. Ащ дакӀоу къалэу Псыфабэм реабилитационнэ гупчэу «Источникир» щашыгъ. Дэгъоу зэтырагъэпсыхьагъэхэм ащыщ къэ-

женнэ псэолъэшӀ, «Урысыем ипсэолъэшӀ гъэшӀуагъ», «ЮФО-м ипсэолъэшӀ гъэшӀуагъ» зыфиохэрэр. Заулэрэ хагъэуэфыкыгъ Урысые Федерацием ИофшӀэныр социальнэ хэхьоныгъэмрӀэ и Министерствэ, къалэу Краснодар ыкӀи краим цыфхэр социальнэу къэхуымэгъэнхэмкӀэ ядепартаментхэм, крайадминистрациемерэ Краснодар къэлэ Думэмрэ, трестэу «Краснодарагропромстройм» ящытхуэ тхыльхэмкӀэ. Экономикэ шӀэныгъэхэмкӀэ зэрэкандидатыр къэзыушыхьатырэ дипломи ил.

ШукӀэ ыцӀэ зэрэраӀоу, зэшӀуихыгъэ заулэу зигугъу къэтшӀыгъэхэм къахэдгъахьо тшӀоигъу цыфхэм шӀушӀэ Іэпылэгъу бэшӀагъэу Нэхэ Аслъан зэралкӀыгъахэрэр. Краснодар краим ащ фэдэ ИофшӀагъэу шы-зэрихьэрэм дакӀоу къызыщы-хуыгъэ районымрэ Адыгъкъа-лэрэ афишӀэрэр макӀэп.

— Тиорганизацие хэтхэм илээс къэс Нэхэ Аслъан илэ-пылэгъу къалъэлэсы, — еӀо Теуцожь районым иветеранхэм ясовет итхьаматэу НэмыгӀэ-къо Юрэ. — ТекӀоныгъэшхом имэфӀкӀ хэдгъэуэфыкы къэс ащ игуыкӀ къытӀэкӀахьэшгъ, лъэшэу тыфэраз.

Джащ фэдэу Адыгъкъалэ ыкӀи районым яеджапӀэхэм, ясымэджджэхэм, якӀэлэцӀыкӀу ІыгыпӀэхэм Аслъан афишӀэрэр макӀэп. Ащ ипгъокӀэу ахэм яІофышӀэхэри лъэшэу къыфэразэх.

Общественнэ ИофшӀэнхэми Аслъан чанэу ахэлажэ. Илээс пчъагъэ хуыгъэу Краснодар щысэурэ кӀалэр хэдзыгъо зау-лэхэм къахиубытэу краим и Законихуыгъэ ЗӀуӀкӀэ идепутат илэпылэгъу.

Джы, зэрэхабзэу, Аслъанрэ Кубанскэ мэкъумэщ институтыр диплом плъыжкӀэ къэ-зыухыгъэ ишхьэгъусэ Гош-нагъоу псэолъэшӀ организацие-м иэкономист шхьаӀэрэ унэгъо дахэ зэрэздашӀагъэр къыхэтэгъэщы. ЯкӀалэу Байзэт ятэрэ ятэшигъэу сэнэхьатэу яӀэр щызэригъэгъотыгъ Кубанскэ мэкъумэщ институтым, джы псэолъэшӀ организацием ипачэ. ЯпшӀэщӀэ Фатимэ Краснодар дэт мединститутыр къы-ухыгъэу къэлэ сымэджджэу N 2-м неврологуэ шӀэлажэ. ЗэшхьэгъуситӀум ягушӀогъо муухьыж зыпагъохьхэрэр якӀа-лэ ыкӀо Заурэу илээси 5 ыкӀи ыпхуэ Малик цыкӀоу илээс зыныбжыхэр арых.

Нэхэ Аслъан лъэшэу зэгур-ыложыырэ профессиональнэ ІофышӀэ коллектив бӀахьэу зэхыщэгъэ ЗАО-у МПМК-у «Краснодарская-1» зыфиорэм итарихь блӀэкӀэгъэ имызакъоу, инепэрэ мафэ фещэ сыхат ыкӀи мафэ къэс къыдэхуытэу зы-факӀорэм. Ащ инеушырэ мафэ цыфхэм гушӀуагъорэ рӀхьат-ныгъэрэ къафихьыщт, ахэм ашыгъэ унэхэм цыфхэр ашы-насыпышӀох, ИофшӀэплэ чы-плэхуэ агъэпсыгъэхэм нэбгырэ мин пчъагъэхэм Иоф ащашӀэ.

Шу зыфэшӀлэгъэ цыфыбэ-хэм тэри тыргъусэу тыгу къы-ІуӀкӀэу отӀо: «БэгъашӀэ охьу, Аслъан!»

**НЭХЭЕ Рэмзан,
ЛІЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбый.**

Адыгеим изаслуженнэ журналистх.

БэгъашӀэ охьу, Аслъан!

скэ мединститутыр къыухы-гъэу врачэу Иоф ешӀэ. Зэши-щэу Аслъани, Хьиси, Аскэри псэолъэшӀ сэнэхьатыр къыха-хыгъэу, ядахэ арагъаӀоу Иоф ашӀэ.

Къуаджэм щыщ адыгэ уна-гъом кӀалэхэм анахьыжэу къыхуыгъэ Аслъану титхы-гъэ зисурэт хэтыр ары зныб-джэгъуитӀум тикъэлэхэр непэ къызфэтштагъэхэр. Ятэ Юсыф щыӀэныгъэм щыпхырищыгъэ гъогу шлагъор хэхьоныгъэ фи-шызэ ыпӀкӀэ лъегъэкуятэ кӀэ-лэ анахьыжым. ИщӀӀэкӀэ-псэукӀэкӀэ, иІофшӀагъэхэмкӀэ ар цӀэрыӀо зэрэхуыгъэм иапэрэ шыхьатышӀух «Пшызэ шӀо-лыр ицӀыф цӀэрыӀохэр» («Зна-менитые люди Кубани») зы-фиӀоу зипчъагъэкӀэ мини 5 хьоу къыдэкӀыгъэм адыгэ кӀалэу Нэхэ Аслъан щыӀэныгъэ гъо-гуу къыкӀугъэр, иІофшӀэгъэ-шӀухэр къызэрэщыӀуагъэхэрэр исурэт къызэрэдагъэхьагъэмрэ.

Пэнэжыкыуае икӀэлэ пӀугъэ 1957-рэ илээсым бэдзэогъум и 13-м къэхуыгъ. Псэушхьэ лъэ-шэу аслъаным фэдэу кӀоцӀа-шӀоу, пшӀэрылхуэ зыфигъэуц-жыырэр зэшӀуихын ытӀэкӀэу, гухэлъэу ышӀырэм къызэкӀаӀо имыӀэу фӀэкӀошӀоу хуэ шӀоигъуагъэщтын кӀалэм Аслъан-кӀэ еджагъэм. Ар озыгъаӀорэр къызыхьагъэхэр къызэрэщы-гугъыхэрэр къыгъэшшыпкэ-жызэ, щыӀэныгъэм щыхихы-гъэ гъогум илээс 55-у къыщи-гъэшӀагъэм дахэу зэрэрыкӀо-рэр ары.

Къоджэ гурыт еджапӀэр къызэриухуэ Аслъан кӀуагъэ адыгэ кӀэлабэ зыщеджэгъэ къалэу Краснодар. ЧӀэхьагъэ 1976-рэ илээсым Кубанскэ ордензехь мэкъумэщ институ-тым, илээситфӀкӀэ ар диплом плъыжкӀэ къыухыгъ. Мэкъу-мэщ псэолъэшӀынымкӀэ инже-нер-псэолъэшӀ сэнэхьат илэ хуыгъэ. 1979-рэ илээсым ичъ-пыогъу мазэ ИофшӀэныр щы-ригъэжагъ трестэу «Крайкол-хозстройобъединением» про-мышленнэ производствэм итех-нологие нахьышӀу шӀыгъэным-кӀэ иотдел инженерэу. Мэзэ за-улэрэ а ІэнатӀэр ыгъэцӀэлагъэу зыфэгъэзэгъэ ИофшӀэным лъэ-

мазэ МПМК-у «Краснодарская-1» зыфиорэм пачэ зэрэфашӀырэр. Ащ къышӀуцурэп, мэ-зитф зытешӀэкӀэ АОЗТ-у МПМК-у «Краснодар-ская-1» зыфиорэм, етӀанэ ЗАО-у МПМК-у «Краснодарская-1» зыфиорэм генеральнэ директор афэхуэ. Непэ къызнысыгъэми, илээс 19 хуыгъэу, аужырэ ІэнатӀэу зы-фэтӀуагъэр егъэцӀэкӀэ.

Нэхэ Аслъан джы зипэщэ псэолъэшӀ организациер зэхэ-щагъэ зыхуыгъэр 1983-рэ илээ-сыр ары. Урысые Федерацием и Правительствэрэ Краснодарскэ крайисполкомымерэ яуна-шӀокӀэ пэнэжыкыое кӀалэр зипэщэ коллектив иным 1984 — 1991-рэ илээсхэм Калининскэ (джы Тверской) хэкум зыщы-псэухэрэ унэхэр, еджапӀэхэр, сымэджджыхэр ыкӀи мэкъумэщ мэхьанэ зилэ псэолъабэ щыгъэ-псыгъэнхэмкӀэ ІэпылэгъушӀу афэхуыгъэх. Ащ дакӀоу зычӀэ-сыщтхэ унэхэри, мэкъумэщ мэхьанэ зилэ псэолъэ зэфэ-шхьафхэри къалэу Краснодар ихьэнэ-гъунэхэм ащашыгъэх. А уахьтэм къыкӀоцӀ зипэщэ МПМК-м иІофышӀэхуэ псэупӀэ унэхэр зищыкӀагъэхэм зэкӀэми яшӀоигъоныгъэхэр афэгъэцӀэ-кӀэгъэнхэр Аслъан фызэшӀо-кыгъ. А Іофыгъо псэууми язэ-шӀохынкӀэ ІэпӀэсэныгъэ ин зыхэлэ специалистэу ащ зы-къыгъэлъэгъуагъ. ЗыцӀэ къетӀо-гъэ хэкум аужырэ илээсичхуэ Иоф зыщашӀагъэм къыкӀоцӀ псэупӀэ унэ квадратнэ метрэ мини 6-м ехуэ, пӀэкӀор 50 зы-чӀэфэщт сымэджджэ, еджэкӀо 884-рэ зыщеджэнхэ алъэкӀыщт еджапӀэ, картоф тонн мини 3 къызщаухуымэщт псэуалъэ, Мо-локовскэ районым РРС-м иба-зэ щашыгъэх. А уахьтэм къы-кӀоцӀ къалэу Краснодар щагъэ-псыгъэр псэупӀэ унэ квадрат-нэ мини 5-м ехуэ, мэкъумэщ мэхьанэ зилэ псэолъэ заул. Анахь къыхэдгъэщы тшӀоигъу Арме-нием чыгур лъэшэу зыщэсы-сым псэолъэпхэ зэфэшхьаф-хэмкӀэ, оборудованиемкӀэ зэра-рышхо зэрихыгъэхэм игъом Іэ-пылэгъу зэрафэхуыгъэхэр.

1991 — 2006-рэ илээсхэм

лэ кӀэлэцӀыкӀу инфекционнэ сымэджджыым иапэрэ чэзыу, ашыгъэх поликлиникэхуэ NN 12, 17-м ярентгенодиагно-стическэ ыкӀи ярентгенофлю-орографическэ отделениехэр, департаментэу крайздравым истанциеу лъыр зыщахашы-рэр, къэлэ клиническэ сымэ-джэщэу N 3-р икӀэрыкӀэу агъэ-псыжыгъ, фэшхьаф Иоф-шӀэнхэри агъэцӀэлагъэх.

Аслъан зэхэщэкӀо дэгъоу зэрэщытыр къыгъэлъэгъуагъ псыкӀиуным зэрарыбэу илээ-сыбэкӀэ узкӀӀэбжыжмэ къы-хыгъагъэхэр зыщыдагъэзы-жыгъэхэ лъэхьаным. 2002-рэ илээсым Курганинскэ районым ит станицэу Родниковскэм нэжэ-Іужьхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ апае унэ-интернат тегъэпсыхьагъэ шаригъэшӀыгъ. ПсэолъэшӀыплэ чыплӀэм бэрэ кӀоэз ИофшӀэнхэм язэхэщакӀоу ыкӀи якӀэщакӀоу зэрэщытыгъэм ишӀуагъэкӀэ, ящыкӀэгъэ дэдэ а псэолъэ шлагъор мэзитӀуӀкӀэ агъэпсыгъ. Ащ фэшӀ Урысые Федерацием ИофшӀэныр социальнэ хэхьоныгъэмрӀэ и Министерствэ и Щыгъуэ тхыль Аслъан къыфагъэшӀошӀагъ.

Ащ къепчъыныр щыухыгъэ хуэрэп. ЗАО-у МПМК-у «Краснодарская-1» зыфиорэм ты-зыхэт лъэхьаным ИофшӀэнэу ыгъэцӀэкӀэхэрэм ащыщ заули къэгъэлъэгъогъэн фае. Аслъан зипэщэ псэолъэшӀхэм къалэу Краснодар ОАО-у «АК Рос-нефть» зыфиорэм иадмини-стративнэ унэ, Адыгеим ит по-селкэу Яблоновскэм полиэти-лен пакетхэр къызщашыхэрэ цехуэ дэтым автоматизирован-нэу машӀор гъэкӀосэгъэнымкӀэ ищыкӀэгъэ резервуари 4-р, по-селкэу Афипскэм 9-у зэтет унэр, Тэхьутмыкское районым вафлэр къызщашыщт ІэшӀу-ІушӀушӀ цехыр, джащ фэдэу мы район дэдэм поролон пкы-

гъохэр, тхыльыплэр къызща-шыщтхэ цеххэр, Дилерскэ гуп-чэу «Iahn Deez» зыфиорэм «Лукойлым» и АЗС-у гъэсты-ныпхэ зэфэшхьафыбэ ма-шинэхэм зыщарагъэхьоштыр ащашых.

Къыхэгъэщыгъэн фаеу тэ-лытэ Нэхэ Аслъан зипэщэ псэолъэшӀхэм илээс пчъагъэ-хэм къакӀоцӀ агъэпсыгъэ псэ-уми осэ дэгъу къызфа-мы-шыгъэ къызэрахэмыкыгъэр. Агъэрэзагъэх ахэм Иоф зыфа-шӀагъэхэр зэкӀэ. Мары ащ фэ-гъэхыгъэу краим иинфекцион-нэ сымэджджэ иврач шхьаӀэу Эдуард Асланян къыӀуагъэр: «Сэри сиІофшӀэгъухэми лъэ-шэу тыфэраз Нэхэ Аслъан зипэщэ псэолъэшӀ коллекти-вым. Тисымэджджэ икьутамэу зыжыагъэ узхэрэм тызщӀа-зэрэм 1976-рэ илээсым къы-щегъэжыагъэу гъэцӀэкӀэжын горэхэр щызэшӀуахыгъэпті, ІыгъэкӀ дэдэ хуыгъагъ. ШӀэлэ кӀэкӀым къыкӀоцӀ Нэхэер зипа-щэхэм дэгъу дэдэу ар къытфа-гъэцӀэкӀэжыгъ. Тхьаегъэпсэху, зэкӀэри бэгъашӀэ хуынхуэ, ежъ Аслъан щытхьоу фӀалорэм хэ-хьонэу тафӀэлаӀо».

Джащ фэдэ ИофшӀэгъэ дэ-гъубэ яІ къуаджэу Пэнэжы-кыуае шапӀугъэ Нэхэ Аслъан зипэщэ псэолъэшӀхэм. Ахэр ялорэ-яшӀэрэ зэтефэу, зэдӀужь-хуэ мӀэпсэху ыкӀи мӀэлажэ. Илээс къэс сомэ миллион 30-м къышчымыкӀэу зытефэрэ псэолъэшӀ-монтаж ИофшӀэн-хэр зэшӀуахых, зыфӀэлажэхэрэ-ри зэкӀэ агъэрэраз.

ГъэхьэгъэшӀухэр зышӀыхэзэ илээсыбэ къызэпызычыгъэ коллективым зэхэщакӀоу ыкӀи кӀэщакӀоу илэ адыгэ кӀалэм ыцӀэ дахэкӀэ рӀаӀозэ зэрэхагъэ-уэфыкыгъэр макӀэп. Ащ къы-фаусыгъэх цӀэ лъапӀэхуэ «Уры-сые Федерацием изаслуженнэ псэолъэшӀ», «Кубань изаслу-

Лы зэкЮоцЫль

Лым фэгъэхыгъэу адыгэ-м аlorэр маклэп: лы шлагъу, лы дэгъу, лы кьодыеп, лы кьызырыкIоп, лы закI, лы тэрэз, лым фэдэр зырыз, лы зэкЮоцЫль, лым лы кЮоцЫт... Къыхэсынагъэхэри, нэмыкIхэми кьыхагъэхэон альэкIыштхэри зэрахэтхэу ситхыгъэ зыфэгъэхыгъэу, сицIэджэгъэу Мамый Хьазрэт зэкIэ епэсыгъэх, кьылэжыгъэх, ифэшъуашэх.

Унагъо зышлагъэмрэ чыгъыгъэтысыгъэмрэ пкIончъэу шымылагъэу аlo хабзэ. А шапхэмкIэ укыкIын хъумэ, Мамый Хьазрэт лы закIэ кьэзышырэр, кьэзыгъэшъыпкьэрэр маклэп.

Ильэс 80-м кьазыфагу унэгъо шлагъо, унэгъо Iужъыгъэпсыныр илЫгъэ кьыхыгъ. КьуйтIурэ пхъуищырэ дунэ нэфым кьытыригъэхуагъ. Мышъхъахэу, уцурэ тЫсырэ ымышIэу ыналэ атегъыгъ, джы кьызнэсыгъэми илЫфыгъэхэм хьар-гушIуагъоу кьафихьырым насып хегъуатэ.

Мамый Хьазрэт Иляс ыкьор 1932-рэ ильэсым бэ-

дзэогум и 12-м хычIэ хьугъэ кьуаджэу Шэбэнэхьаблэ кьыщыхугъ. Джы Тэхьутэмыкьуае щэпсэу. Гурыт еджапIэр кьызеухым кьалэу Тамань гъэхьаыракоу (заготовитель) Iоф шишлагъ, «Трансельхозтехникэм» идиректорыгъ, нэужым Тэхьутэмыкьое гурыт еджапIэу N 1-м изавхозыгъ. Сыд фэгъэзагъэми, илофшIакIэ, илэжъакIэ, ичаныгъэ дахэу кьыкIэкIуагъэр бэ. Щытхэу пхъэмбгъум исурэт икIыгъэп, зэрэфэразэхэр кьэзыушы-хьатырэ тхылэу маклэп кьыратыгъэр. А пстэуми кьа-кIэкIуагъ щытхьуцIэу «IофшIэным иветеран» зыфи-лорэр.

Зэраlo хабзэу, кьылэжыгъэ зыгъэпсэфыгъо лъэхьаным джы хэт. Ащ ильэс 20 тешлагъ пIон плъэкIынэп. Хьазрэт IэпсыкIэ-лъэпсыкI, ильэс 80 ныбжы пфетынэп. Ылэ зэмыкIурэ щыIэп, «дышъэр пэ-зы» зыфалорэм фэд. Кьуаджэм уцэпсэумэ, унэгъо Iофыр мыухыж. Улыхьунэу щытэп, ежъ укьегъоты.

Мамыйхэм ячагу зэте-

гъэпсыхьагъ, зэкIужь закIэу зэлэхыгъ. КьуйтIум, пхъуи-щым, ахэм кьакIэхьугъэхэ нэбгырипшым мыр якIуапI, гуахэо шагъоты. Ыпхъоу: Нэфсэт кIэлэгъаджэу Крас-нодар Iоф шешIэ, Розэ кIэ-лэгъаджэхэм яшIэныгъэ зы-щыхагъэхэорэ институтым Iут, Маринэ бизнесым пылэу Краснодар щэпсэу. Ыкьоу Бай-зэт Маринэ дэлажъэ, анахы-кIэу Алик гьогур ыпэкIэ кьы-кIэу машинэр зэрэфэ.

Унэгъо зэгурыложъ Хьаз-рэтрэ ишъхьэгъусэу Тэмэрэр (КуклэкIэ еджэх) агъэпсыгъ. Тэтэжъэу Крыловым ибас-нэу «Хьарзэр, кьалыркы-щыр ыкIи лэндыр» зыфиорэм игъэсэпэтхыдэ шагъэзыеу егъашIэм мэлсэх. ЯныситIу унагъом ищытхэу, ихьар лъа-гъэкIуатэ. Симэ Кубанскэ мэкъумэщ институтым Iоф шешIэ, сэнэхьатэу кьыхы-хыгъэмкIэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат, Светэ хьакъулэхэ инспекциеу Тэхьутэмыкьуае дэтым шэлажъ.

СицIэджэгъур зысшIэрэр бэшлагъэ, ащ лъапсэу илэ-

ри сыушъэфынэп. Ишъхьэ-гъусэу Тэмэрэ Джэдэжъа-блэкIэ уплэмэ, ХьутIыжъ Кьасимэу заом хэкIодагъэм ыпхъу. СянэкIэ сянэжъ а лакъом кьыхэкIыгъ, япхъоу Щэт тэ, Пэнэшъухэм, тины-сагъэ. ЗэрэхьурэмкIэ, тызэ-ныбджэгъу кьодыеп, тызэб-лагъ, тызэлэхьыл. Хьазрэт ХьутIыжъхэм ямахъул, сэ сыряпхьорэлъф.

СицIэджэгъур цIыф гу-шIубзыу, «куным ыпс» зыфа-лорэм фэд. Зыхэхэр, зыхэт-хэр сыдигъуи кьепкIылIэх. ШыкIэпщынэм, нэмыкI му-зыкальнэ Iэмэ-псымэхэм узы-фаер кьарегъэкIы, кьэбар-тхы-дэ IотэнымкIи ухигъэплъы-хьанэу щыт. УедэIузэпыты-гъэкIи уезэщытэп. Тирес-публикэ ителерадиокомпание Мамый Хьазрэт исэнэхьат цIыфхэр нэлъасэ фишIыгъэх. КIэкIэу кьэпIон хъумэ, си-цIэджэгъур «лым лы кЮо-цЫт» зыфалорэм фэд. Джа-ры ятэтэжъ апсэ зыкIырагъа-пшэрэр икьорэлъф-ипхъо-рэлъфхэу Инвер, Мурат, Кате, Асе, Римэ, Юрэ, Рузанэ, Ан-

желэ, Тимур, Клариссее. Джа-ры гур зыщэфырэ сабыхэу зышыгушIулыкIыхэрэм ялэ-лукIэ ситхыгъэ зыкIылыз-гъэкIуатэрэр. ТыпфэгущIо, тыпфэраз, бэрэ утэл, тэтэжъ клас!

СицIэджэгъур усакоу, сэри сызыусакоу, лым тэрэзым сиусэ еспэсын:

**Мамый Хьазрэт
Зыщыжъугъэуаз:
Пелэрэ дышъэм
Фэдиз ыуас.
Ащ гъабли, зауи,
Скъош, пэкIэкIыгъ.
Лым лы кЮоцЫт,
Теклон ыльэкIыгъ.
Ежъ кьыгъэшлагъэм
Кьобын-шъэбын.
Хьау, кьыкьокIынэп
Пфэзыубын.
Нэбгыриймэ
Ятэтэжъ нэфын.
НэбгыритIумэ
Пашъэу ятэтэжъ,
Хьазрэт фэшъуашэр
Тхыдэ-пшысэжъ.
Залэрэ пшыенэм
Псэ кьыпегъакIэ,
Хьар Iотэ-зехъэу
ЩашIэ типакIэ.**

ПЭНЭШЪУ Хьазрэт.

КЭСТЭНЭ ДМИТРИЙ ИРОМАНЭУ «ШЭУДЖЭН МОС» ЗЫФИОРЕМ ЕХЫЛІАГЪ

Тарихъ шъыпкьагъэр ыльапс

Романэу «Шэуджэн Мос» зыфиорэр тхылъитIоу зэхэт. Апэрэ тхылъыр едзыгъуищ мэхъу: «ДунаитIу», «Гьогупэ», «КIымаф». ЯтIонэрэ тхылъыри едзыгъуищэу го-щыгъэ: «Гупшысэ лъагъо-хэр», «Гьэтхапэ», «ДунаикIэм икьызыIух». Едзыгъо пэпчэ эпиграфхэр яIэх, ахэм едзы-гъо пэпчэ имэхъэнэ лъапсэ ушагъэгъуазэ. Лъэхъэнэ кьы-нэу, охьтэ зэблэкIыгъоу щыт романыр зыфэгъэхыгъэр: Коммунистическэ партием кьызэкIигъэблэгъэ социали-стическэ революцием лэжъа-кIохэм, цIыф кьызырыкIохэм ясоциальнэ зэхэшIыкI кьы-лэтыгъэу, яхарактерхэр ыпсы-хьагъэхэу, революционер псэ-емыблэжъэу ыпIугъэхэу зэр-щытыр ары романым идее шъхьалэу шыпхырыщыгъэр. Мы хьугъэ-шлагъэхэм ахэлэ-жъэгъэ апэрэ большевик-ре-волюционерэу Шэуджэн Мос ары герой шъхьалэу Кэстанэм итхыгъэ зыфэгъэхыгъэр. Мосэ икIэлэцIыкIугъом кьы-щегъэжъагъэу ищыIэныгъэ кьырыкIуагъэр, ащ иреволю-ционнэ личность уцунымкIэ Iэпылэгъу хьугъэ лъэныкъохэр, шIошъхьуныгъэу зыргъуа-зэщыгъэр арых романым кьыуатэрэр.

Мы романым ыпэкIэ Кэ-стэнэ Дмитрий 1947-рэ ильэ-сым расказэу «Насып» зы-фиорэр ытхыгъагъ. Герой шъхьалэм игукъэкIыжъхэм-кIэ Мосэ ищыIэкIэ-псэука-

гъэм щыщ пычыгъо кьы-регъэлъэгъукIы. Нэужым мыщ IофшIэгъэ иныр кьыкIэлъы-кIуагъ.

Мосэ ицIыкIугъом кьыще-гъэжъагъэу кьыгурэлэу шы-лакIэм зэфэнчъагъэу хэлъыр. ЛэжъэкIо кьызырыкIохэм яфи-тыныгъэхэм якъэхъумэн зищыIэныгъэ фэзытыгъэхэу Иван Болотниковы, Сте-пан Разиныр, Кузьма Була-виныр, Емельян Пугачевыр, нэмыкIхэм якъэбар еджапIэм щызэхехы, декабристхэм, революционер-демократхэу Герценом, Огаревым атхы-гъэхэм нэлъасэ зафешIы, жур-налэу «Современникым» гъэ-былгыгъэу еджэ. ЕджапIэр кьызеухым Ермэлхьаблэ (Ар-мавир) макIо, тучаным Iоф шешIэ. Мы кьалэм дэс апэрэ социал-демократхэу Виктор Лунины, Генрих Клейнгерым ныбджэгъуныгъэ адыриIэ мэхъу, ахэм яшIуагъэкIэ рево-люционнэ-марксистскэ тхылъ-хэм яджэу регъажъэ. Мосэ джаушIтэу апэрэ маевкэу Но-вороссийскэ шылагъэм хэлэ-жъагъ. Мыхэм зэкIэмэ Мосэ игулыгы нахъ зыкьырагъэ-лэты. ИлофшIэнкIэ лэжъэкIо кьызырыкIохэм нахъ апэблагъэу (машинэхэр зыщашэрэ тучаным техникэу Iоф шишIэ-щыгъэ) ар мэлсэу, коммуниз-мэм иидеэхэр алэкIигъэхьан-хэм пылэ, листовкэхэр шъэфэу ахегуащэх.

Кьызэрэлъыплъэхэрэм кьы-хэкIэу Мосэ лъэкъоцIэ зэфэ-

шъхьафхэр — Маслов, Мэ-шыкьу ыштэхэзэ, революцион-нэ Iофым куоу хэхьагъэ мэхъу, дружинэу зэхашагъэм иштаб хэтэу, мыщ шыщхэр Iэшэ зехьакIэм, гъэIорышIакIэм егъэсэгъэнхэм илоф Мосэ зэ-фежъэ.

Апэрэ дунэе заор кьызе-жъэм Уарп Iушъо тет стани-цэу Вольнэм щыIэ военнэ ла-герым шагъасэрэ дзэкIолIмэ большевикмэ япрограммэ Мосэ алыгъэлэсыщыгъэ. Ащ ишIуагъэкIэ бэмэ ядунэе-еплъыкIэхэр зэхьокIыгъэ-хэу заом макIох. Ащ изакъоп, адыгэ кьуаджэхэу Пшыжъ-хьаблэ, Хьакурынэхьаблэ, Джыракъые, Улапэ, Еджэр-кьуае ыкIи нэмыкIхэм рево-люционнэ пропагандэ Iофхэр ащешIэх.

Революционнэ бэнэ гьогум Мосэ Гошэунае щыIокIэ. Ныб-джэгъуныгъэ пытэу зэфашIыгъэм шIулъэгъуныгъэ кьабзэри кьыкIэлъэкIо, зэшъ-хьэгъусэ зэфэхъу. Сыд фэдэ кьыныгъуи Гошэунаерэ Мосэ-рэ зэдагощы, зы идеем зэпэ-благъэ ышIыгъэ цIыфитIум агу зэфэкъабзэу, зэфэшъып-кьэхэу ядунай ахьожы.

Октябрьскэ революциешхор кьэхъу, Совет хабзэри агъэ-псы. Кубань хэкум испол-ком Мосэ хадзы, партийнэ пшъэрылтышхохэр егъэцIэх, нэужым кьушъхьэчIэхэу Кубань хэкум исхэм яIоф-хэмкIэ комиссарэу кьызщы-гушIыгъэ съездым шыхадзы. ЕджапIэхэр кьуаджэхэм адэ-шIыхьэгъэнымкIэ, IэзапIэхэр кьащызэлухыгъэнымкIэ, адыгэ букварым икьыхэхьынкIэ, ны-дэльфыбзэкIэ гъэзетым икьы-дэгъэкIынкIэ Iофтхьэбзэ зэ-

фэшъхьафхэр зэшIуехых. Мы-хэм ауж итызэ Мосэ пый-хэм алэкIэфэ. Сыд фэдиз утын хьылэ хьакIэ-кьуакIэхэм кьызырахи, Мосэ мэхагъэ кьызырыкIохэм, лыхьужъэу хьадэгъур ыштагъ.

Романым образ зэфэшъхьа-фхэр бэу кьыщытыгъэх. Ахэр дунэякIэм фэбанэхэу щыIэгъэ цIыф шъыпкьэхэу революци-оннэ банэм зыгуи, зыпси, зи-щылэныгы фэзыгъэтылгы-гъэхэу Прохор Пузыревыр, Михаил Яковенкэр, Виктор Луниныр, Ян Полуян, Цэй Ибрахимэ, Мамыжъ Муссэ, нэмыкIхэр арых. Къэугушшы-сыгъэ образхэри: Бислъан, ГьукI, Иляс Кэстанэм кьы-гъэлъэгъуагъэх. Мыхэр адыгэ лэжъэкIо кьызырыкIомэ кьа-хэкIыгъэх нахъ мышIэми, ре-волюцием ишIуагъэкIэ ягу-лыгъэ зуешъомбгъу, щыIэкIа-кIэм илэшIугъэ икьоу зэхашIэ, хьырыкIэм зыраты, акIуачIи, яакъыли фагъэлажъэ.

Революциешхом ипыйхэм яобразхэри мымакIэу рома-ным кьыхэхэх. Филимоновыр, Адамовичыр, дзэ фыжъым ипэцэ Покровскэр, Деники-ныр, Хьаныкьор, Корниловыр, Шестаковыр, Тыкь Едыдж, Нэгъырэжъо ХьапIатIэ, Ба-хьукъо Юныс, Семен Бобрин, нэмыкIхэр. Мыхэм яобраз-хэмкIэ фыжъхэм яхьэкIэ-кьокIэгъэ зекIуакIэхэр писате-лым кьырегъэлъэгъукIых, еумысых.

Лъэхъэнэ гъэнэфагъэхэм ащыхъугъэ-ащышлагъэхэр щыIэныгъэм тэрэщызэкIэлъы-кIуагъэхэм зэтэу романым иапэрэ тхылъ кьыщытыгъэх. ЯтIонэрэ тхылъым кьыгъэлэ-гъорэ хьугъэ-шлагъэхэр Мосэ

игукъэкIыжъхэмрэ авторым игупшысэхэмрэкIэ кьэтыгъэх.

Романым зэфэхьысыжъэу ышIырэр зы — зэпыщыт клас-ситIоу гъэпщылIакохэмрэ агъэпщылIыхэрэмрэ зэзэгъын-хэ ыкIи зэдыщылэнхэ алэкIы-щытэп. Мы зэпыщыт кIокIэ-шхохэр зы дунай зэдытетын-хэу амал агъотытэп.

Непэрэ мафэм романыр уеджэнкIэ кьин. Кэстанэр зы-щытхэгъэ уахьтэм елгыты-гъэу (1970 — 1974-рэ ильэс-хэр арых), лъэныкъорыгъазэу, партийнэ коммунистическэ идеер щыпхырыщыгъэу щыт. Арэу щыт нахъ мышIэми, мы романым тарихъ шъыпкьа-гъэр ыльапсэу щыт ыкIи ар нафэ кьытфешIы. Хьугъэ-шлагъэхэр игъэкIотыгъэу шъуамбгъоу кьыгъэлъагъохэ-зэ, героим IупкIагъэ хильхьа-нымкIэ психологическэ ха-рактеристикэр, метафорхэр, эпитетхэр, антонимхэр, диа-логыр, монологыр, полилогыр игъэкIотыгъэу ыгъэфедэхэзэ, цIыфыгум щызэутэкIырэ кIо-чIэ зэнэкьокьухэр зэхашIэу авторым кьытлэгъэлэсых. Жэрыло творчествэм ихудо-жественнэ гъэхьагъэхэми чIы-плэ гъэнэфагъэ романым ша-убыты. Романым ышъхьэхэм эпиграфэу яIэхэм кьащегъэ-жъагъэу, зэрэроманэу хэгъэ-чыхьагъэу щыщ шъыпкьэу хэуцох гушIыIэжъхэр, кьэбар-хэр, гушIыIэ шэрыохэр.

Кэстэнэ Дмитрий ироманэу «Шэуджэн Мос» зыфиорэр адыгэ литературэм игъэхъэ-гъэшхохэм зэу ащыщ.

ДЕЛЭКЪО Рим.
АРИГИ-м литературэм-кIэ иотдел илофшIы.

«Хъау, ащ нахыбэрэ ахэм адэжъ ськ'ло хъушт'эп. Ащ к'лэх дэй ил'эн ыльэк'лышт», — Хыб Ш'оудыд пч'агъэрэ зэ-риложыгъ, Харази Манча дэжъ кык'лыжыгъэу адэжъ к'бэк'ло-жызыз.

Ау зыпари зыхэпш'ыхъан умыл'эк'лышт нэмык' гурыши ытх'акул'ум ик'ыштыгъэп: «Уклошт, ш'ок'л имы'эу уклошт. Умыклон пл'эк'лышт'эп ныла, ащ к'лоч'лэгъу уфэх'ушт'эп — уиушх'ухъан ыльэк'лышт Шазинэ идэх'агъэ». Гузэх'эш'лэ зэфэх'ыафит'лэ ыгу шызнэ-к'бэк'уштыгъ: пл'эжэн умыл'эк'лы-нэу мафэ к'эс зыхэх'орэ ш'ульэгъумрэ Шазинэ ишх'э-гъусэу Манчк'лэ пш'эрыл'гъэу ыпашх'э шытымрэ. Манчэ сьидигъуи цых'э к'ыфиш'ы-щтыгъ, ыгуи к'ыфыз'лэх'ы-гъагъ. Ау Шазинэ х'опсагъоу хил'агъорэмэ Ш'оудыд агъэ-рэх'атыштыгъэп, ык'уач'лэ ла-хыштыгъ, зил'эжэн ыльэк'лы-жышх'уштыгъэп.

Ш'оудыд адэжъ к'ызэк'ло-жым чэщыр т'л'ум ш'ок'лы-гъагъ. Унэм исхэр зэк'лэ чы-ежыгъагъэх. К'ымыгъэушчы-хэ ш'онг'оу, остыгъэр хымы-гъанэу зит'лэк'лыжыи, мак'э ымыгъэлоу ипл'э хэг'ол'х'а-жыгъ, ау чыен ымыл'эк'лэу бэрэ шытыгъ. Шазинэ и'упл'э ынэгъу кл'эк'лыштыгъэп, ыжи ик'лыштыгъэп, к'лоч'лэгъу зы-фэмых'урэ гузэх'эш'лэ иным х'уаеи фэдэу ыгу з'лиш'лэжы-щтыгъ, шых'уш'лэщтыгъ.

«Сыд сш'эмэ х'ушт' ш'ыу?» — зэупч'ыжыштыгъ ар, гу-пшысэ мэх'аджэхэр зым ыуж адрэр ит'эу зэк'лэпл'ых'эгъэ ышх'э шызнэсых'эщтыгъэх, шызнэуэк'лыштыгъэх. Егупшы-сэти, рих'уш'эщтыгъ, ет'лани егупшысэщтыгъ... Нэф к'э-ш'ынк'лэ бэ к'эмынэжыгъэу, гупшысэ гъэнэфагъэ горэм к'ыфэк'луагъэу, ерагъэу чыем л'уихыгъ.

Мэфэ заулэ х'угъэ ар Ша-зинрэ Манчрэ замыл'эгъурэр. К'ызырэмьклорэр ахэм агъэ-ш'лагъоштыгъ: мафэ блэк'лы-щтыгъэп, сыд фэдэ ушх'агъу ыш'ыи, ар ахэм адэжъ к'э-мык'лоу. Сыдэу шытми, мары ар джыри к'эк'луагъ.

Шуфэс зызэрах ужим Ш'оудыд к'ылуагъ:

— Чэгэм чэмах'оу Арстаа Мафэ к'эбар к'ысфаригъэ-хыгъ Багадэ к'ушх'эи псы-цум фэдиз иинагъэу мыш'э шил'эгъуэгъу. Сэ ащ сеш'эклон гухэл' с'и. Ук'ыздэк'лош'та? — еупч'ыгъ ар Манчэ.

— Сигуапэу сык'эк'лошт, — джэуап к'ытыжыгъ адрэм. — Бэш'лагъэу пк'ых'аплэ сфэх'у-жыгъэу шыт ащ фэдэ «х'ах'лэ л'аплэ» горэм сыл'к'лэ зыс-ш'онг'уагъэр! — К'эчэфы-гъэу ишх'эгъусэ Шазинэ рел'о: — Тинасып к'ых'эу ащ ты-л'ук'лэмэ, пчэдыжъ к'эс пл'э-клорым пл'ак'бэхэр к'ебгъэ-уцых'эхэмэ, мыш'аш'ом ыц к'ых'э ш'абэ ушчызек'лоу унэм уитышт.

— Шыпк'эуи! — тх'а-гъэпш'лэу л'ушхыпч'ык'ыгъ Ша-зинэ. — Мыш'эр к'ыш'у-теклэмэ сыда ш'уш'лэщтыгъ? — Ил' епл'ызыз, ымак'э гумэк'ыр к'ыш'лэх'эщтыгъ.

— Сыда с'ло п'охэрэр? Ба-гадэ к'ушх'эхэмрэ к'ушх'эхэ т'ок'лэ куум тедзэгъэ л'эмы-джымрэ зышчызэут'лэрэ ч'ы-плэм дэжъ ар к'ышчыубытын-к'лэ л'эрыфэгъу дэд. Псынк'лэу г'огу г'омылэр к'эгъэх'азыр,

— рел'о ш'узым. — Зэрэш'ло-ш'ырэмк'лэ, мэфит'лэ горэм на-хыбэ тык'этынэп ныла? — еупч'ыгъ ар Ш'оудыд.

— Ары, ащ нахыбэп.

Шазинэ шак'ломэ ящык'лэ-гъэщтыр зэк'лэ псынк'лэу к'а-фиг'эх'азыри аритыгъ, яг'огу псынк'лэ к'афэх'унэу к'афэ-л'аолозэ, ыгъэк'лоагъэх.

Багад л'эмыджым зэныб-джэгъуит'лур зэпырык'и, зыда-к'лохэрэ к'ушх'эхэ пак'лэм зы-нэх'эм, шэджагъо х'уугъагъэ. Пш'ыгъэх'эп, замыгъэл'сэф'у кл'оштыгъэх, ет'лани мыш'эр к'ушх'эхэмэ ах'эмых'ажызыз л'ук'лэхэмэ л'эш'эу аш'онг'уагъ.

— Ар, сызэрэнэгъуэрэмк'лэ, Амтк'ял л'энык'омк'лэ к'ык'ы-

л'ынышх', к'ушх'эхэ т'ок'лэ куум удэц'лэнлэщт. Тх'ама-к'лагъом зи арых'эп узэрэзыл'уи-л'эш'оштыр...

Ау ежъ ащ л'ыпыт'эу ыгук'лэ зэрел'ожы: «Джашыгъум ти-лоф нах' псынк'лэу зэш'ок'лы-щтыгъэ».

— А-а, зи х'уи шыл'эп! — мыгумэк'ых'эу к'ел'о Манча. — К'эсэш'лэжы, к'ушх'эхэ шыгу джэш'о шыпк'эу Эрцахвэм, к'ушх'эхэ пчэн горэ ук'ызы-к'ок'лыжыи умыл'эк'лышт к'огуи к'уап'лэ есымыт'эу к'озгъэзых'и, зэрэпсау к'ы-щысыубытыгъагъ. Ащ к'у-шх'эхэ т'ок'лэ куум сызышчы-дэмыфагъэк'лэ мыш' сышчыдэ-фэх'энэп. Эрцахвэ ел'ытыгъэ-

тх'амак'лэм, зэрэфэгумэк'ы-рэр, гук'лэгъу зэрэфырил'эр, зы-фаер зэк'лэ фиг'эцэк'лэн зэ-рил'эк'лыштыр нэрыл'эгъоу к'ыгъэл'эгъуагъ! Ш'оудыд бзыл'фэгъэ ныбжык'лэм ыгу зырыригъэх'ын ыльэк'лыгъ. Емызэш'эу, хэш'ык'лэ фырил'эу, гупшысэ куу хэл'гъу зигъэпсы-зэ, ежъ зыфэе шыпк'эи л'о-фыр нигъэсыгъ. Аушт'эу хэты-зэ, к'ызыщек'лэушт мафэ горэм тыригъафи, Шазинэ ш'лэ дэдэ зэрил'эгъурэр, к'ыдаклэмэ зэрэш'онг'ор, ащк'лэ зэрэк'лэ-мыл'гъоштыр гуригъэлуагъ.

Шазинэ ил'л ш'ульэгъоу фырил'агъэм джыри фэш'ып-к'агъ, ащ иш'лэж'эу хэл'ыр джыри шыгъуш'агъэп. Ащ

щтыгъэх'а? — ылозэ ышх'эхэ ш'абэу лэ к'ыш'ефэ, пк'ых'а-пл'эу ыльэгъугъэм к'ыхишчы-жымэ ш'онг'оу.

Ш'оудыд, ащ едэх'аш'лэзэ, л'апл'л риш'экли ебэугъ.

— Ары, — ело, — пк'ых'аплэм сых'этэу цы ш'э-бэ цык'лэ сл'эгъугъэ.

— Зы цы ш'эбэ цык'луа пл'эгъугъэр, зызак'уа?

— Зызак'у, — ынапл'эхэр зэ-тырел'х'эх. — Инэу ыкли шы-нагъоу.

— Сыда зык'лэшынагъор, — егъэш'лагъо Шазинэ. — Зы-горэк'лэ ащ сэш' нах' дах'эу бзыл'фэгъэ горэ, к'ып'л'ушчы-пч'лэзэ, к'ых'эл'пл'ыштыгъэмэ к'аоло. Зык'ып'л'уиш'ых'эщтыгъа? О ар ш'эфэу ш'лэ ольэгъу-мэ умыуш'эщтыгъ? Ащыгъум ар цы ш'эбэ шызнэго шыпк'! — ылуи Шазинэ нах' пыт'эу зык'ырифызылагъ.

— Хъау, — егъэрэх'аты ар Ш'оудыд. — Ош нах' дах'эу, узл'эпш'э зэпыт'эу дунаим бзы-л'фэгъэ к'ытех'уагъэп. О ш'лэ узэрэсл'эгъурэм фэдэу егъаш'и нэмык'лэ бзыл'фэгъэ ш'лэ сл'эгъугъэп.

Шазинэ к'ыфэразэу пыт'эу ыкли л'эш'лоу к'ебэугъ.

— Пк'ых'эу пл'эгъугъэр к'ысфэл'уат, — к'ел'эл'угъ Ша-зинэ, ыбгъаш'уи, ыш'гъаш'уи, ынэгъуш'уи, ынэт'лэ ш'уаи-бгъуи ш'абэу лэ ащифэзэ.

— Хъау, ащк'лэ ук'ысэмы-л'эл'у, сыпсэ зак'у.

— Сыда с'ло?

— Х'ушт'эп, а пк'ых'эм, нах' тэрэзэу к'эплон х'умэ, цы ш'абэм, сэрэк'лэ г'ук'эк'лыжъ гомылу горэ сыгу к'ыгъэк'лы-жыгъ.

— Ащыгъум зэк'лэ к'ысфэ-плотэн фае, — к'ытыригъэпы-тых'агъ Шазинэ.

— Ар к'ызыпфэс'л'уатэк'лэ, о ш'лэ сыпл'эгъужыштыгъ!

— Непэрэ мафэх'эм тишчы-лак'лэ епхыгъэ х'умэ, сиш'у-л'эгъу зэблих'ун ыльэк'лышт. Ау сишчыл'эк'лагъэу блэк'лыгъэм епхыгъэ зых'ук'лэ, сиш'ульэгъу к'ык'лыштыгъэп.

— Ау к'ыбгурыл'она? К'ыс-фэбгъэгъун пл'эк'лына?

— К'ыпфэзгъэгъушт. К'ы-зэрэп'луагъэу, ар зэпхыгъэр блэ-к'лыгъэ л'офба? Тиджэгъу ыпэк'лэ арыба?

— Ары, лэ хэмыл'эу, ары. Ет'лани аушт'эу сызык'лызе-к'луагъэр к'ызыпк'ырык'лы-гъэр... — Ш'оудыд мэк'э т'ы-сыгъэк'лэ к'ел'о, — о ш'ульэгъоу к'ыпфэс'л'ыгъэр ары.

— Аушт'эу шытми нахы-ш'лэх'эба!... К'эл'уат!

Ш'оудыд ынапл'эхэр зэты-рил'х'агъэх.

— Бэш'лагъэу ш'лэ усл'эгъу-щтыгъ, — мак'лэу к'ыригъэ-к'ыагъ ащ. — К'еэш'лэжыба, Шази, ш'уадэжъ сык'ызе-рэк'ло зэпытыштыгъэр? Сш'э сик'лыным сызнэсэу ш'ульэгъоу к'ыпфэс'л'ыгъэм сиухыштыгъ. Ет'лани ш'оу нэбгырит'л'ум ш'лэ ш'уэзэрэзэрэл'эгъурэр, ш'уэзэрэзэдэх'аш'лэрэр зысл'эгъук'лэ, джынэуз сых'уным л'офыр нэ-сыштыгъ... Аушт'эу уах'тэр л'оузэ, мафэ горэм к'ызыгуры-луагъ усимыгъусэмэ сышчыл'эн зэрэсымыл'эк'лыштыр, сэсыеу узымых'ук'лэ, сиак'ыл ч'лэсы-нэн зэрэсл'эк'лыштыр, Манчэ-рэ сэрырэ мы дунаим тызэдэ-тетын зэрэтымыл'эк'лыштыр, ар нэбгырит'л'ум зэрэтфэзэжур.

Урысыбзэм тыхыгъэу

ззыдэк'лыгъэр

ХЪАУДЭК'О Шых'амыз.

(Джыри к'ык'лэтык'лошт).

ЛАК'ЫРБЭ Михаил

ЦЫ Ш'ЭБЭ ЦЫК'ЛУ (ПУШИНКА)

Абх'аз новеллэхэр

гъэн фае, — к'ылуагъ Ман-чэ. — А л'энык'ом мыш'э-хэр бэрэ шал'эгъух.

— Жургэ л'энык'омк'и к'ы-к'ыгъэн ыльэк'лышт, — к'ел'о Ш'оудыд.

— Мы чып'лэхэр сэ дэгъоу сэш'лэх. Шак'ло сызык'ок'лэ мы-щи сык'эсыштыгъ. Ош'ла, — ело Манчэ, — к'ызхэк'ырэри к'эш'лэгъуаеу, к'ушх'эхэ т'уа-к'лэмэ к'адэк'лых'эш', цы ш'э-бэ цык'лэхэр ош'уапш'эмэ афэ-дэу мыш'и к'ынэсых, — л'эк'лэ к'ырегъэл'эгъух Манчэ к'у-шх'эхэ цак'лэр к'эзыуцух'эрэ цы ш'абэхэр.

— Ахэр к'ушх'эхэ л'апэ-мэ к'ащык'ырэ к'умбылхэм ал'энык'ок'лэ к'ек'лых. Загъорэ ахэр зэрэбэдэдэм к'ыхэк'лэу, к'ушх'эхэ л'эуцэц'хэр уагъэл'эгъурэп.

К'ушх'эхэу зыдэк'лоагъэхэм ышыгу ш'оф зэщиз цык'лоу ил'эм к'ышчыуцугъэх, яшхонч-хэр к'ушх'эхэ дэпк'э зандэм ра-гъэуцал'эхэи, загъэл'сэфынэу ет'ысэхыгъэх. Тызэ упл'агъэ-ми пх'эцхэмрэ мээ п'уак'лэхэмрэ зытетхэ к'ушх'эхэ зандэхэм нэмык'лэ пл'эгъурэп. Чыж'эу, к'ушх'эхэ л'апэмэ адэжъ, к'ы-щык'ырэ к'умбылмэ жыб-гъэм к'апил'х'эсык'ырэ цы ш'абэхэр пш'э фыжымэ афэ-дэу огум дэк'луаештыгъэх. Г'о-ч'лэгъу куушхом Кодор псых'оу шыбыж'уагъэрэм ымэк'э дэгъу мыш'и шызнэх'эщтыгъ. Ащ к'лэдэук'лызэ, Манчэ ш'оф цы-к'лум к'ыбык'лэ тегъуал'х'ыи зы-щик'удыи.

— Зызэк'лэмышчы! — иш'ыпк'эу фэгумэк'ырэм фэ-даш'о к'ызытырил'аш'оозэ, Ш'оудыд к'ыфегъэпытэ. — Узфэмысак'ыжымэ уклэбгъу-

мэ мыр зи арых'эп — зэш'о-зэик'лэ пл'оми х'уи, — ылуи шхыгъэ.

— Тх'амак'лагъор к'ызы-щыох'уыл'эщтыр к'эш'лэгъуае, «ар тх'ауу цыи л'аш'к'лэми хэл'ын ыльэк'лышт», — Ш'о-удыд ыгу к'эк'лыжыгъ абх'аз гушчыл'эжыи.

— Мыш' тх'амак'лагъо гори к'ышчых'уи ыльэк'лышт'эп, — рэх'атэу джэуап к'етыжыи Манчи.

Ау зэмыжэгъэхэ тх'амак'ла-гъор к'ышчыш'ыгъ...

А мэфэ дэдэм, чэщыр т'л'ум ш'ок'лыгъэу, к'эбар гухэк'ыр Манчи ишх'эхэгъусэ ыпашх'эхэ шысэу Ш'оудыд рил'оагъ.

Бзыл'фэгъэм итх'аусых'э-гъымак'э зэрэчыл'эу к'ы-уш'оигъ. Ш'оудыд Шазинэ ыпашх'эхэ исэу к'эзэрэу-гъо-игъэхэм гухэк'лышхо к'ызхэ-щырэ мак'эк'лэ к'афил'уатэ-щтыгъ:

— К'ушх'эхэмэ тах'этэу мээ пчэным Манчэ л'ежыагъ. К'ы-зэпл'эк'лыгъуи симыфэзэ, к'у-шх'эхэ цак'лэм ец'лэнл'эхэи, зы-ч'лэ умыл'эгъурэ т'ок'лэ куум дэфагъ!

Цыфхэр к'ушх'эхэм к'уа-гъэх, л'эгъо-благъор зэк'лэ к'а-л'ых'уугъ, ау Манчэ их'адэ к'агъотыжыгъэп. Зэк'лэри мыш' фэдэ зэфэх'ысыжъ клэ-ухым к'ыфэк'луагъ: узыдэх'ани ук'ызыдэк'лыжыи умы-л'эк'лышт к'ушх'эхэ цэк'лит'л'ум азфагу дэфагъэу ары.

Ил'эс псаум к'ык'лоц'лэ Ша-зинэ ил'л фэш'ыгъуагъ. Ащ фэдиным Ш'оудыд, зы мафи хымынэу, ащ дэжъ к'луагъэ: ар иныбджэгъу зэрэфэш'ыпк'а-гъэр, зэрэфэх'алэлыгъэр! Сы-да фимыш'лагъэр ащ ш'уэзэбэ

к'ых'эк'лык'лэ Ш'оудыд к'ыри-луагъэм езэгъыныр к'ыригъэ-к'л'уштыгъэп, ыш'лэщтыр ымы-ш'лэу, темыгуш'лэх'эу бэрэ хэ-тыгъ. Ау ил'ах'ылы-благъэхэм, ш'лэ к'ыдэх'умэ зыш'онг'о-хэм к'ырал'орэмэ ядэл'уи, к'е-зэгъыгъ. Мазэ теш'лагъэу Ш'о-удыд ил'эс пч'агъэм ш'эфэу ш'лэ ыльэгъуштыгъэ бзыл'фы-гъэр адэжъ к'ыш'агъ.

Ш'оудыд ш'х'эгъусэ к'ы-фэх'уугъэр г'уи зымыл'э гук'лэ-гъурэ ш'ульэгъурэ ащигъэк'ла-гъэп. Джауш'т'эу ар бзыл'фы-гъэм ишчыл'эныгъэ хэх'агъ, иш'ульэгъуи джэуапынч'эу к'энагъэп. Зызэк'лыгъухэм, гу-л'амайт'эзэ, ил'эс теш'лагъ. Зэ-горэм унэм к'ылуиш'ых'эгъэ пэл'улаш'ом Ш'оудыд шы-ч'ыагъ, Шазинэ ащ ыпашх'эхэ исэу ирэх'ат к'ыушх'уэмштыгъ. Ш'оудыд чыиэм хэтэу ош'лэ-дэмыш'лэу зыгорэхэр к'ылуа-гъэх ыкли бэрэ пэмыт'эу к'э-ушчыгъ.

Шагум пэмычыж'эу к'ы-щык'ырэ к'умбылхэм к'а-пык'ырэ цы ш'абэхэр, пш'эс фыжымэ афэдэу жым шызнэ-х'эщтыгъэх.

— Сыдэу бэ х'уэхэра мыхэр ш'ыу! — гумэк'лэу к'ылуагъ Ш'оудыд, огум дэпл'ыезэ.

— Ары, — к'ыдырегъаш'тэ Шазинэ, ахэм ал'ыпл'лэзэ.

— Ау непэ ахэр бэдэдэ мэ-х'уи, адрэ мафэхэм афэмы-дэу, — зэрэгумэк'ырэр к'ыхэ-щыгъ Ш'оудыд.

— Ары, бэ мэх'уи, — к'ы-лушхыпч'лэзэ, к'ел'о Шазинэ. — Чыиэм ухэтэу угушчыл'эщтыгъ. Сык'ык'лэдэук'лыгъ, ау а гушчы-лэм — цы ш'эбэ цык'лум — нэмык'лэ к'ызыгурылуагъэп. Уч'ыезэ цы ш'абэхэр пл'эгъу-

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу цыфхэм хэбзэнчэу алыгхэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ къыгъэтыгъэнхэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэм яхьылагъ

Общественнэ порядкэр къэухъумэгъэнымкIэ ыкIи бзэджэшIагъэхэм апэуцужыгъэнымкIэ Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зехъэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо епхы:**

1. Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу цыфхэм хэбзэнчэу алыгхэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ къызатыхэкIэ, ахьщэу алэклагъэхьащтыр зыфэдизыщтыр гуадзэм джиштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет:

1) Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу цыфхэм хэбзэнчэу алыгхэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ къыгъэтыгъэнхэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэм цыфхэр ащигъэгъозэнхэу ыкIи къэбар жьугъэм иреспубликэ амалхэм ар къыхаригъэу-тынэу;

2) хэбзэнчэу алыгъ Iашэр ежхэм яшIоигъоны-

гъэкIэ къэзытыхэрэм ахьщэ зэралэклагъэхьащт шы-кIэр ыгъэнэфэнэу;

3) Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ къытыгъэ документхэу хэбзэнчэу алыгъ Iэшэ лъэпкь зэфэшхьафхэр къызэратыгъэхэр къэзыгъэшпыпкъэжыыхэрэм атегъэпсыхьагъэу мы унашъом къыдилытэрэм фэдиз ахьщэ алэклэгъэхьэгъэным ыналэ тыригъэтынэу.

3. Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм ибюджет къыдилытэрэ ассигнованиехэм къахигъэкIынышъ ежъ-ежырэу Iашэр къэзытыхэрэм ахьщэр алэклигъэхьанэу. Программэу «Хэбзэукъоныгъэхэр къэмыгъэхьугъэнхэр» зыфиIоу 2012 — 2014-рэ ильэсхэм ателытагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2012-рэ ильэсым мэкъуогъум и 13-м ыухэсыгъэм диштэу ахьщэр къафыхагъэкIынэу.

4. Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм ады-

рIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет цыфхэм Iашэр къызэратыгъэр къэзыгъэшпыпкъэжырэ документхэр Iэклигъэхьанхэу игъо фэльэгъугъэнэу.

5. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 187-р зытетэу «Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу цыфхэм хэбзэнчэу алыгхэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ къыгъэтыгъэнхэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэм яхьылагъ» зыфиIоу 2007-рэ ильэсым шэкIогъум и 12-м къыдэклигъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъагъэхэр, 2007, N 11) кIуачIэ имыIэжъэу лъытэгъэнэу.

6. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм шыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
бэдззогъум и 4, 2012-рэ ильэс
N 153

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 153-р зытетэу 2012-рэ ильэсым бэдззогъум и 4-м аштагъэм игуадз

Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу цыфхэм хэбзэнчэу алыгхэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ къызатыхэкIэ, ахьщэу алэклагъэхьащтыр зыфэдизыр

Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу къатыцтхэм ацIэхэр	Ахьщэу къараты-цтыр зыфэдизыр (сом)
I. Боевое ручное стрелковое оружие	
1. Карабин, винтовка	5000
2. Автомат	6000
3. Пистолет, револьвер	3000
4. Пистолет-пулемет	4000
5. Пулемет	7000
6. Гранатомет, миномет	7000
II. Гражданское и служебное оружие	
1. Огнестрельное оружие с нарезным стволом (в том числе комбинированное, обреза)	3000
2. Огнестрельное гладкоствольное оружие (в том числе обреза)	2000
3. Огнестрельное оружие ограниченного поражения	1500
4. Газовое оружие (пистолеты и револьверы)	1000

Иашэхэу, щэ-гынхэу, къэорэ веществохэу ыкIи пкыгъохэу къатыцтхэм ацIэхэр	Ахьщэу къараты-цтыр зыфэдизыр (сом)
5. Холодное оружие	500
III. Боеприпасы	
1. Мина, снаряд	2000
2. Граната	2000
3. Выстрел к гранатомету	1000
4. Патроны к стрелковому оружию за 1 штуку	5
IV. Взрывчатые вещества, взрывные устройства	
1. Взрывчатое вещество (тротил, аммонит, гексоген и другое) за 1 грамм	5
2. Взрывное устройство	2000
3. Средство взрывания за 1 штуку	100
V. Самодельное стреляющее устройство	
	1000

ЛЪЭПКЪ ЮФЫГЪОХЭР

ЗыгъэгумэкIыхэрэр къыраIотыкIыгъэх

Сирийскэ Араб къэралыгъом къыкIыгъэ ныбжьыкIэхэу Адыгэ Республикэм ит апшъэрэ еджапIэхэм ащеджэхэрэм апэрэ ильэс еджэгъур къызэраухыгъэм пае афэгъушIонхэу ыкIи зыгъэгумэкIыхэрэ Iофыгъохэр шыIэхэмэ зэрагъэшIэнхэу зIуагъэкIэгъагъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт, Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипащэу Шхьэлэхэу Аскэр, Адыгэ Къэралыгъо университетым егъэджен-методическэ Iофхэмрэ дунэ зэпхыныгъэхэмрэкIэ ипроректорэу Людмила Макаровам, «Адыгэ Хасэм», «ЦАР»-м («Центр адаптации репатриантов») зыфиIорэм яIыкIохэм, нэмыкIхэм.

Шхьэлэхэу Аскэр ипэублэ гушылэ студентхэм щафэгъушIуагъ, федеральнэ гупчэм къаритырэ ахьщэмкIэ зэрэрагъаджэхэрэм нэмыкIэу, Сирием къыхъухьэгъэ хьал-балыкыым ыпкь къыкIыкIэ янэ-ятэхэм игъом ахьщэ къафагъэхьын зэрамылгъэкIырэр къыдалыты, мазэ къэс сомэ минищ аратызэ ашIынэу зэрэтыраубытагъэр къариIуагъ. Ахьщэр ЩIушIэ фондэу Сирием къыкIыжы-хэрэм IэпыIэгъу афэхьугъэнымкIэ зэхашагъэм ыугъоирэм къыхахызэ ашIышт.

Зыгъэлэсфыгъо уахьтэр къэсыгъ. КIалэхэр зыщемыджэхэр лъэхъаным зыгъэлэсфыгъо мафэхэр афызэхашэхэзэ зэрэ-шIыштыр, къушъхьэм зэрэ-щэштхэр, нэмыкI чIыпIэ дах-хэр зэрэрагъэлъэгъуштхэр къа-луагъ. Ау загъэлэсфыным къы-пэу ахэр къызкIэлъэгъухэр

пIэлъэ гъэнэфагъэкIэ Iоф ашIэ-нышъ, ашъхьэ пагъэкIодэн лэжьапкIэ къалэжыжынымыкIэ IэпыIэгъу афэхьунхэу ары. УпчIэу къэуцугъэм иджэуап зыми аримыIоу зэхэсыгъор къаухыгъ.

Зэхэсыгъом иегъэжыгъэу упчIэ пстэуми джэуапхэр аратыжыныхэм зэрэфэхьазырхэр студентхэм араIогагъ. Ежхэм-и зэрагъэжагъэхэп, къыз-кIэлупчIэнхэ икIун къыкIы-кIыгъ. ЗэкIэмэ къыхагъэщы-гъэр ильэситфэ зыфеджэштхэ сэнэхьатхэр ежхэр агукIэ зы-фаехэм атемыфэхэу къафыха-хыгъэхэу зэрэхьугъэр ары. КъэгъушIэгъэ студентхэми, ахэм Iоф адзэышIэхэрэми къа-луагъ ятхылыхэр апэ Москва цауплъэкIухи, къэкIонхэу Iизын заратым, кIалэхэр Адыгеим къызэрэкIуагъэхэр. Ащыгъум ильэс еджэгъур рагъэжыгъэ-

хэгъ, ежхэм зэкIэмэ апэу ады-габзэмрэ урысыбзэмрэ зэ-рагъэшIэнхэ фэягъэ. Ар къы-зыдэхьугъэхэр къахэкIыгъэ-хэми, бзэхэр джыри зымыгъэ-федэшхуэрэри ахэтых.

Нэбгырэ 31-у ильэс хьугъэу рагъаджэхэрэм ащыщэу нэбгы-ри 10-м ежхэр зыфэе сэнэ-хьатыр арэп арагъашIэрэр. КIалэхэр къыкIэлъэгъухэ зы-фэхэ сэнэхьатхэмкIэ зыще-джэшхуштхэ факультетхэм агъэкIонхэу. Iофым хэукъо-ныгъэхэр хэхьухьагъэх, изэ-хьафыни псынIагъоп, шапхэу цыIэхэми адиштэрэп. Ау хэ-кIыпIэ къыфэмыгъотыгъэ хьу-штэп.

Л. Макаровам игушылэ къы-зэрэщыхигъэщыгъэмкIэ, сту-дентхэм Iофыгъоу къалэтыгъэм ежхэри егъэгумэкIых, Iэпы-Iэгъу зэрафэхьушхуштыхэм еусэх. Зитхылыхэм ахаплэхэи,

зильэIу зыфагъэцэкIагъэхэри ахэтых, адрэхэмкIи хэкIыпIэхэм ягушшысэх.

Уахьтэу къэнагъэр макIэ. Ау бэшIагъэу зигугъу ашIынышъ, зэрэхьуштхэмкIэ унашъо зэрэ-штэн фэгъэ Iофыгъом игъэкIо-тыгъэу апэрэ зэрэрыгушылэ-лагъэхэр.

Министрэу А. Хъуажыым ныбжьыкIэхэм къарилэгъэ гу-шылэхэм гугъапIэ горэ къари-тыгъэ Iофым хэкIыпIэ къыфэ-гъотыгъэнымкIэ:

— Непэ къыхахыгъэ сэнэ-хьатыр зыIэ къызымыгъэхэрэ студенти 10-мэ ятхылыхэм тахэплэщт, яIоф зытетыр зэд-гъэшIэшт. Нэбгырэ пэпчъ тыдэгъушылэшт, иIоф зэшIокIы-ным пае амалэу тилэхэр зэкIэ дгъэфедэштых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Нахь тызэлъаш Іэным иегъэжъэп Іэш Іу

Мыекъуапэ икыблэ лъэныкыо стадионэу «Юностыр» шагъэп-сыгъ. КІэлэцІыкІухэмрэ ныбжьыкІэхэмрэ апае ар кызызІуахыгъэми, республикэм ифутбол командэу «Зэкъошныгъэр» щешІэ. Мыекъуапэ футболымкІэ икІымэфэ зэлухыгъэ зэнэкъокъу дэгъу дэдэу зэрэзэхашэрэм ишІуагъэкІэ Урысыем иапшгъэрэ куп хэт командэхэм яфутболистхэри кІымафэм Адыгеим къэкІох, зэлукІэгъухэм ахэлэжъэх.

Калешин зэшыхэр, Ахбэ зэшыхэр, А. Гьонэжыкыор, М. Суршкыор, А. Ушенин, А. Натхьор, нэмыкІхэри Адыгеим дэгъоу шапшІэх. Ахэр Москва хэкум, Калининград, Астрахань, Казань, Новороссийск, Сыбыр, Краснодар краим яфутбол командэхэм ащешІэх. КІымэфэ зыгъэпсэфыгъом Адыгеим икомандэхэм ахэтхэу зэнэкъокъухэм ахэлэжъэх.

— Стадионэу «Юностыр» дахэ, футболым фытегъэпсыхагъ, — кьелуагъ «Рубин» Казань щешІэрэ Виталий Калешиным. — Сятэжъу Виктор фэгъэхыгъэ зэнэкъокъоу Мыекъуапэ шызэхашагъэм футболир зикІасэхэр бэ хъухэу шыслэгъугъэх. Тхьаегъэпсэху ІэпыІэгъу кытфэхъугъэхэр, ешІэгъухэм ахэлэжъэгъэ футболистхэр.

— Стадионыр этегъэпсыхагъ, тигуапэу футбол тешІагъ, — зэдэгъушІэгъур лъегъэкІуатэ Адыгэ къралыгъо университетым икІэлэегъаджэу Ахьтэо Русланэ. — Мыщ фэдэ стадионым бэшІагъэу тыкІэхъопсыщтыгъ.

Урысыем спортымкІэ, туризмкІэ ыкІи ныбжьыкІэ политикэмкІэ иминистрэу Виталий Мутко Адыгеир дэгъоу ешІэ. Илээс 20 фэдизэ янэ Мыекъуапэ дэсыгъ, урамэу Заводской 2-м тет унэм щыпсэуштыгъ.

— Сянэ ыдэжъ сыкызыыкІокІэ Мыекъуапэ испорт псэуалъэхэм азытет шІогъэшІэгъонэу сытыплъэщтыгъ. БлэкІыгъэр джырэ уахьтэ есэгъапшэш, зэхъокІыныгъэ инхэр Адыгэ Республикэм фэхъугъэх. Арэуштэу кызырзэІорэм пае нахьыпэкІэ Адыгеим Іэшхьэтетэу илагъэхэр кьэсыубыхэу цІыфмэ кьащыхъунэу сыфаеп. Къыхэзгъэщырэр непэ диштэу Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан спорт псэуалъэхэм ягъэпсын зэрэпылгыр ары. Тэри Іофым тыкыхэлэжъэщт. Адыгеир спорт гупчэу Урысыем иІэхэм ащыщ хъунэу тэгугъэ.

Республикэ стадионэу, спорт комплексхэу Мыекъуапэ шапшІэхэрэр дунэе шапхэмэ адештэх. Нэбгыри 10 зэготэу стадионькІэм кышчызэдэчъэнхэ альэкІышт — ар аужырэ шІыкІэшІумэ ахалыгътэ. Джырэ уахьтэ, нахьыбэрэмкІэ, нэбгыри 8-мэ кьэчъапІэхэр афытегъэпсыхагъэх.

Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхьаматэу Хьасанкыо Муратэ кытІуагъэми узгупшысэн хэлъ. Республикэ стадионькІэу Мыекъуапэ кышчызІуахышгъыр атлетикэ псынкІэм нахь тегъэпсыхагъ. Урысыем ихэшпыкІыгъэ командэ

Тиреспубликэ дунаим нахьышІоу щызыгъашІэрэмэ спортыр ащыщ. Аужырэ илээсхэм Адыгеим спорт псэуалъэу шапшІэгъэр бэ. Ащ ишІуагъэкІэ физкультурэм пыщагъэмэ япчъагъэ хэхъо. Япсауныгъэ зэрагъэпытэрэм дакІоу, спорт зэнэкъокъухэр кьуаджэхэм, кьалэхэм гъэшІэгъонэу ащызэхашэх.

Нэхэ Тэмэрэ Сэкъурэ Ольгэрэ щытхьуцІэхэр кьызафаусым ти Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан афэгъушІагъ.

ТхьакІушынэ Аслъан стадионькІэу ашІырэм щыІ.

Шахмат клубым зэнэкъокъухэр щэкІох.

зыщигъэсэщт, спорт базэу иІэщт, зэнэкъокъухэр щызэхышщтых.

Къушхьэхэр Мыекъуапэ кыпэгъунэгъух, зыгъэпсэфыпІэхэр гъэшІэгъон дэдэх. Жьыр ащыкьабзэш, Адыгеим хьакІэу кьакло-

рэмэ япчъагъэ зэрэхъоштым тичыхъэ телъ. ХьакІэщхэр, спорт псэуалъэхэр нахьыбэу республикэм кышчызІуахышщтых.

ТыкызытегушІэрэ зэхъокІыныгъэшІухэм республикэм и Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан кІэщакІо, зэхэщакІо афэхъу. Иныб-

жыкІэгъум спортым пылгыгъ, спорт обществэу «Спартакым» ипэщагъ. Спортым плуныгъэ мэхъанэу иІэр, шІуагъэу кытфыхьырэр кьыдилытэхэзэ, Іофыгъо шхьаІэмэ кІэщакІо афэхъугъ.

— Стадионьжъэу тилагъэр кызэхэоным нэсыгъагъ, — игупшысэмэ ташегъэгъуазэ РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу, АР-м атлетикэ онтэгъумкІэ и СДЮСШОР идиректорэу Хьуажэ Мэджыдэ. — Ти Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан бэшІагъэу сэшІэ, Іоф зэдэ-шІагъ. Гумыпсэф цІыфэу сыдигъуи шытыгъ. СтадионькІэр Мыекъуапэ зэрэащІырэм тегъэгъушІо. Кьуаджэхэм искусственнэ футбол ешІапІэхэр кьащызІуахыгъэх, ныбжьыкІэхэм спорт псэуалъэхэр афагъэпсых, ТхьакІушынэ Аслъан ащ илахьышІу хэлъ, имэфэкІ пае сыгу кьыздеІэу сыфэгъушІо.

— Тифутбол командэ спорт базэу кытфызІуахыгъэм фэдэ Кьыблэ шьолгырым итэп, — еІо мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» идиректор шхьаІэу Натхьо Адамэ. — ЗэлукІэу тикомандэ илагъэм клубым ипрезидентэу ТхьакІушынэ Аслъан шыхэтідзыгъ. ТиІэшхьэтетмэ тафэраз, тикомандэ иешІакІэ хигъэхъоным фэшІ амалышІухэр иІэ хъугъэ.

Шахмат клубыр зычІэт унэри зэтырагъэпсыхажыгъ. Республикэм изэнэкъокъухэр ащ щызэхашэх. Фабэр кьекІушъ, кІымафэми цІыфхэр кьэкІох, гъамафэм зыгъэпсэфыпІэ-гуІэтыпІэу щыт.

Адыгэ Республикэм культурэмрэ искусствэмрэкІэ хэхъоныгъэу ышІыхэрэм тагъэгъушхо. ЗэлъашІэрэ ансамблэу «Ислъамыем» иІофшІагъэхэм осэ ин Москва кьащыфаши, Урысыем и Правительствэ ипремие кьыфагъэшъошагъ. Купым ихудожественнэ пащэу, композиторэу Нэхэ Аслъан игъэхъагъэмэ ягупсэфылІэрэп, ыпэкІэ маплъэ. Лондон щыкІошт Олимпиадэ джэгунхэм якультурнэ программэ хэлэжъэнэу «Ислъамыер» рагъэблэгъагъ.

Къэбэртэ-Бэлыкъарым, Къэрэщэ-Щэрджэсым, ІэкІыб хэгъэгумэ арыс тильэпкыгъэмэ тикультурэ иІофшІэхэр альэлэсых. Адыгеим ищытхьуцІэхэр зыфаусыгъэхэр тиныбджэгъушІух. Тиреспубликэ инароднэ артистхэу Виктор Захарченкэр, Тутэ Заур, Нэфышъ Чэрим, Сэкъурэ Ольгэ, нэмыкІхэри тыхьэкІэ лъапІэх.

— Тэ, артистхэм, тызІокІэ, — еІо Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгеим инароднэ артисткэу Нэхэ Тэмэрэ. — Нахьыбэрэ тызэхъаным ти Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан пылъ. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІоштхэм якультурнэ программэ зэрэгъэпсыгъэщтым непэ лъэшэу тегъэгумэкІы.

Ти Лышхьэу ТхьакІушынэ Аслъан непэ имэфэкІ маф. Тигъэзетеджэмэ ацІэкІэ ащ тыфэгъушІо. Нарт бэгъашІэ хъунэу, инасып зыдилъэгъужъэу щыІэнэу, Адыгэ Республикэм икъралыгъо гъэпсыкІэ ыгъэпытэзэ, тарихьым тчымыгъупшэжышщт сатырышІухэр хитхэнэу Тхьэм тыфелъэІу. Опсэу, Аслъан!

ЕМТИЛЪ Нурбыл.

Зэхэзыгъэгъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кьыдзыгъэжыгъэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкы ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ащыпсэурэ тильэпкыгъэхэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи кьэбар жьугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шхьаІэм ипшъэрылхэр зыгъэцакІэрэр иапэрэ гуадзэу

АУЛЪЭ Руслан

ПшъэдэкІыж зыхьыр секретарыр ХЪУРМЭ Хьусен

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьаІэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыж зыхьыр секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэорышлпІ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 4160
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2212

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхъатыр 18.00